KEMALETTİN TUĞCU

Babasızlar

DAMLA YAYINEVİ

KEMALETTİN TUĞCU DİZİSİ-22

BABASIZLAR

Millî Eğitim Bakanlığı'nca, 11 Temmuz 1977 Tarih, 1942 sayılı Tebliğler Dergisi'nde, İlk ve Ortaokul öğrencilerine duyurusu yapılmıştır.

KEMALETTİN
TUĞCU

BABASIZLAR

KEMALETTİN TUĞCU

22

Damla Yayınevi Nu.: 63

Kemalettin Tuğcu Klasikleri Nu.: 22

©
Copyright
Yayın Hakkı
Damla Yayınevi

Kapak-İç Resim
M. İlhan Ökkeş

Dizgi-Mizanpaj
Damla Yayınevi

Baskı-Cilt
Express Matbaası - İSTANBUL

ISBN 975-381-093-8

DAMLA YAYINEVİ®
Prof. K. İsmail Gürkan Cad. No: 6 Cağaloğlu-İST.
Tel: 0.212. 514 28 28 - 0.212. 511 09 55
Fax: 0.212. 528 24 01
Internet: www.damlayayinevi.com.tr
E-mail: damla@damlayayinevi.com.tr

BABASIZLAR

-1-

Okulumuz kız-erkek karışıktı. Ekimin ilk günlerinde okulumuz açılınca yeni bir istekle koşmuş, bize gösterilen sınıfa yerleşmiştik. Alacağımız kitapları bildirmedikleri için ellerimiz ve çantalarımız boştu.

Çocuklar sıra kapışmış, itişip kakışmaya başlamışlardı. Gürültüden insanın başı kazana dönüyordu. Aralık kapıdan genç bir kız girdi. Elinde bir cetvel vardı. Onu öğretmen kürsüsününü üzerine vurarak bağırdı:

— Çocuklar, susalım. Artık ilkokul öğnrencisi değilsiniz. İlk günden tadsızlık çıkartmayın.

O çocukları seyrederken çocuklar da ona bakıyorlardı. Her hâlde yeni çıkmış bir öğretmen olacaktı. Sıralardan birisine oturup aramıza karışsa kimse onun öğretmen olduğunu düşünmezdi.

O gün sınıf o kadar kalabalık değildi. İlk gün olduğu için öğrencilerin hepsi gelmemişti. Öğretmen bize alacağımız kitapları söyledi, tahtaya da yazdı. Hepimiz defterlerimize geçirdik. Kız öğretmen:

— Ben öğretmeniniz Güler, dedi. Sınıf öğretmeniyim. Türkçe dersinize ben geleceğim. Sizlerle uğraşmak benim görevim.

Kızların çoğu bir araya oturmuş, toplanmışlardı. Bir tekkız öğrenci, Gülçin vardı. O benim yanıma oturmuştu. Zaten bütün çocuklar yeni tanışıyorlardı. Güler öğretmen sınıfı dolaşırken Gülçin'in yanında durdu:

— Sen ne için kız arkadaşlarının yanına gitmedin? dedi.

— Gülçin'in yüzü kıpkırmızı oldu:

— Ben ilkokul beşte Murat'la beraber oturuyordum, dedi.

— Murat kim?

— İşte bu arkadaşım.

— Arkadaş mısınız?

— Hayır efendim.

— Evleriniz birbirine yakın mı?

— Çok uzak efendim.

— Beraber oturmanızın bir sebebi var mı?

— Hayır, yok.

— Olur ya, iyi arkadaş olabilirsiniz.

— İyi arkadaşız efendim.

— Sen kaç yaşındasın?

— On bir efendim.

Öğretmen bana:

— Sen kaç yaşındasın? dedi.

— On ikiyi bitirdim efendim.

— Demek arkadaşın daha erken başlamış okula.

— Onu bilmiyorum efendim, ama ben hasta yattım. İmtihanlara giremedim. Bir yıl bekledim.

— Hiç sınıfta kaldın mı?

— Hayır efendim.

— Bakalım görüşürüz.

Orta okulun açılışının ilk gününde böyle olmuştu. Güler öğretmen sıralarımızı değiştirmeye lüzum görmedi. Beşinci sınıfta olduğu gibi altıda da beraber oturmaya başladık.

Gülçinle bazen kavga etmiyor değildik. Daha çok ben hırçın ve geçimsizdim. Kız benim kötü davranışlarımı daima affediyordu. Bu yüzden ona sırnaşık olduğunu söylerdim. Kızcağız gücenip çekilir, bazen ağlardı. Bu sefer sırnaşık olan bendim. Artık arkadaşlığımızın sona erdiğini düşündüğüm anda onu yanımda ve yakınımda bulurdum.

Öteki bütün çocuklara karşı geçimsizliğim ve huysuzluğum sınırsızdı. Hemen hemen ilkokulda hiçbir arkadaşım olmamıştı. Belki hepsi iyi çocuklardı ama, ben onlarla anlaşmaya bir türlü yanaşmazdım.

Ders yüzünden hiçbir öğretmen benden şikâyetçi olmamıştı. Çok çalışırdım, bir iş yapar, birisini yener, boğuşur gibi çalışırdım. Eğer bu çalışkanlığım olmasa belki beni okuldan atarlardı. Elli, altmış çocuk arasında, veliler toplantısında benden sadece hırçınlığım için söz edilirdi. Kaç defa:

— Siz bu çocuğu bir hekime götürün, demişlerdi.

Annem bunu yapmadı değil. Hemen hiç komşusu ve yakını yoktu. Bu yüzden bana çok düşkündü. Dairemizde bir o vardı, bir ben, bir de son zamanlara kadar adını bilmediğim, annemin de daima teyze diye seslendiği Nesibe Hanım:

Nesibe Hanım ben orta okula yazıldığım sene tam altmış beş yaşındaydı. Öyle hastalığı filân yoktu. Ne şişman, ne zayıftı. Kendisine çok iyi bakar, hiç üzüntü istemez, kavgalardan çekinir, yemeklerden sora bir saat kadar odasına çekilir veya bir pencerenin önünde oturup caddeyi seyreder, hiçbir iş görmezdi.

Ama evin bütün işlerini gören, girdisine çıktısına bakan, alıp getiren, pişiren, temizleyen oydu.

Ben onu annemin sahici teyzesi sanırdım. O dereceye kadar yakındı. Aslında annemin annesinin komşusu, arkadaşı ve mahallelisiymiş. Bazı ailelerin yakın dostaları vardır. Bunlar akrabadan daha iyi olurlar. Nesibe teyze de böyleydi. Galiba içine dert olmuştu da her sebeple:

— Kırk yıllık dulum, derdi.

Daha evliliğinin ikinci yılında kocası bir trafik kazasında ölmüş. Yirmi beş yaşında dul kalan kadıncağız bir daha evlenmemiş. Ölen kocasından bir maaş bağlanmış, bir de ev kalmış. Harap olan bu tahta evi belediye yıkmaya kalkmış, o zaman Nesibe teyze evini bir mimara vermiş. Tam beş daire kendisine kalmış. Aslına bakarsanız o zengin bir kadındı. Bankalarda paraları vardı.

Annemi evlât gibi seven Nesibe teyze bazen:

— Doğurmadımsa kucağımda büyüttüm Güzin, derdi. Senin kadar rahmetli anacığına da baktım.

Dairesinden birisine eşyasını koymuştu. Ara sıra gidip yoklar. Bazen gece kalırdı. Dönüşte annem darılırdı:

— Bizi yalnız bıraktın teyze.

— Bizim evimiz, ben bildim bileli Nesibe teyzenin evi gibiydi. Yalnız yiyecek için değil, eşya için de para verir, istediği gibi bir koltuk, bir duvar saati veya tabak veya bardak alırdı.

Oturduğumuz daireyi kira ile tutuyordu annem. Ben bu kira evinde doğmuştum. Ev sahibimiz iyi bir insanmış. Annem öteki kiracılar ne kadar para verirse kendisi de veriyordu. Dairenin üç odasını paylaşmış gibiydik. Hepimize birer oda düşmüştü. Benim odamda karyolam, elbise dolabım, kitaplığım, çalışma masam vardı. Bu masada ders çalıştığım gibi oymacılık, başka el işleri de yapardım.

Annem, ben kendimi bildim bileli bankada memurdu. Her sabah kalkıp hazırlanır, beni de hazırlar, beni okula bırakır, oradan işine gider, akşamları ben yalnız dönerdim. Bazen annemin evhamlı olduğu günlerde Nesibe teyze gelip beni okuldan alırdı.

Ben odamda çalışırken onlar salonda veya yatak odalarından birinde konuşurlardı. İki insan yıllarca bir arada olduktan sonra gece yarılarına kadar ne konuşabilirlerdi, bunu bir türlü anlamazdım. Ama bir iş için yanlarına gitsem hemen susar, sözlerini değiştirirlerdi. Yine de ikisini, konuşmaya doymamış ve yüzleri kızarmış bulurdum.

Zamanla anladım ki bu iki kadının, annemle Nesibe teyzenin, bir ortak yanı var. Bir gece annemin ağladığını duymuştum. Bu sebeple kapıya yaklaşarak dinledim. Nesibe Hanıma:

— Teyze, nasıl evlenebilirim, demişti. Murat asabi, içli bir çocuk. Ziyan olur. Benim elimde bir o var.

Sonra anlatmaya başlamıştı:

— Sen neden evlenmedin? Kocanı seviyordun. Ancak iki yıl birlikte yaşadın, ama aradan kırk yıl geçti. Hâlâ her bay-

ramda, her kandilde ona Kur'ân okursun. Her vesile ile mezarlığa gidersin. Onunla beraber bütün için öldü. Hiçbir zaman şikâyet etmezsin, evlenme lâfını da ettirmedin kimseye.

Nesibe Hanım:

— Ben enişteni çok sevmiştim. Güzinciğim, demişti o gece. Çok sevmiştim. Yeniden evlenmek için hiçbir istek duymadım. Ama bu güç bir yaşamdı kızım. Sen kocanı sevmedin. Bir türlü anlaşamadın. Bir erkek yalnız yaşıyabilir. Kendisine avunacak, eğlencek arkadaş bulabilir. Ama bir kadın için buna imkân yoktur. Evlenmen lâzımdı. Geç bile kaldın.

Annemin cevabı şu olmuştu:

— Teyze Murat sinirli, asabi bir çocuk. Rahatsızlığım sırasında banka arkadaşım Cemil hatır sormaya geldiği zaman Murat'ın gözlerinde parlayan hiddeti farketmiş. Sanki Murat'ın içine doğmuş bu erkeğin bana evlenme teklifinde bulunduğu. Ama neme lâzım, saygılı, anlayışlı erkek. Kendisine durumu anlattığım zaman bana hak verdi.

Annemin banka arkadaşı Cemil Beyi ben sahiden hiç sevmiyordum. Zaten bütün erkekleri sevmiyorum. Çünkü benim genç bir annem vardı.

Nesibe teyze ile annemin konuştukları hep bu evlenme konusuydu. İkisi de kadındı ve bu onları çok ilgilendiriyordu.

-2-

Kasım ayındaydık. Beş hafta olmuştu okul açalı. Bir sabah tarih öğretmeni beni derse kaldırdı.

— Hazır değilim öğretmenim, dedim.

Öğretmen epeyce sert bir erkekti. Birden yüzü kıpkırmızı olmuştu.

— Ne demek o? dedi. Bir öğrenci evvelce verilmiş bir

dersi en yakın zamanda hazırlamak zorundadır. Daha yılın başında böyle yapan bir öğrenci bir yıl kaybetmeyi göze almış demektir. Otur yerine.

Yerime oturdum.

Ders bittikten sonra beni müdürün odasına çağırdılar. Oraya gittiğim zaman tarih öğretmeni ile Gülçin'i gördüm. Tarih öğretmeninin Gülçin'le beni müdüre şikâyet ettiği anlaşılıyordu. Müdür hemen:

— Sen miydin Murat? dedi. Seni görünce şaşırdım. Senin yüzünden arkadaşın öğretmeninizle münakaşa etmiş. Önce senin tarih öğretmenine karşı takındığın durumu anlamak istiyorum.

— Hazır değilim öğretmenim, dedim. Hepsi bu kadar efendim.

Müdür:

— Sen iyi bir aile çocuğusun, dedi. Özellikle bize ilkokuldan getirdiğin karnede üstün zekâlı olduğun kapalıca anlatılıyordu. Seni daha iyi anlayıncaya kadar tarih öğretmenine senin için not vermemesini rica edeceğim. Ama sen de bu hazırlıksızlığın sebebini bize söyle.

— Ben rahatsızım. Zaten bu yüzden bütün bir yıl okula devam edemedim.

Gözlerim dolmuştu. Yüzüm de belki bembeyazdı. Bu beyazlık, bu kansız yüz öğretmenle müdüre benim hakikaten hasta bir tip olduğumu anlatmıştı.

Gülçin de epeyce savunma yapmış beni korumaya çalışmıştı. Bunu niçin yaptığını soran müdüre:

— Bizim bir tek ortak yanımız var, dedi. İkimizin de babası yok.

Müdür birden ayağa kalktı. Sırtını bize dönerek pencereden caddeye bakmaya başladı. Sonra ağır ağır döndü:

— Zil çalıyor çocuklar, dedi. Haydi sınıflarınıza inin.

Ben Gülçin'in arkası sıra müdürün odasından çıktım.

O zamana kadar bu yabancı kızla neden arkadaş olduğumu, zaman zaman onu ağlatacak kadar gücendirdiğim zaman neden huzursuz kalarak yanına sokulup:

— Beni bağışla Gülçin. Sana karşı haksızlık yaptım. Zaten bu ilki değil. Her seferinde de kendi kendimi yiyorum.

Dediğimin ve kızcağızın bana hemen elini uzatmasının sebebini anlıyordum. Daha doğrusu kız, aramızdaki ortak yönü müdürün odasında ortaya açmış, ikimizi birleştiren durumu anlatıvermişti.

Okula birlikte giriyor, birlikte çıkıyorduk. Birimizin işi olursa ötekini beklerdi. Nazik ve terbiyeli bir iki aile çocuğundan başka arkadaşlığımız yoktu. Ama sınıfta olsun, yemekhanede olsun yanımızdakilerle iyi geçinmeye hep dikkat ediyorduk.

Gülçin ikramcıydı. Yediği bir şeyden yanındaki arkadaşına verir, o almak istemezse:

— Lütfen, derdi.

Benim evim okula daha yakındı. Köşeye kadar gider, oradan Gülçin'in gelmesini beklerdim. İlk günlerde Nesibe teyze beni okula götürmüştü. Yollarda pek trafik meselesi yoktu, ama kadıncağız:

— Ben de hava almış olurum, diyordu.

Köşede durunca sormuştu bana:

— Ne bekliyoruz?

— Bir arkadaşımı beklemek istiyorum.

— Belki gitmiştir okula.

— Bekleyeceğimi bilir, gitmez.

Gülçin gelmiş teyzemle tanışmış, elini öpmüştü. Ertesi

gün yine onu beklerken Nesibe teyze beni konuşturdu:

— Neye bu kızla arkadaşlık ediyorsun?

— Sırada beraber oturuyoruz. İlk okulda da iki yıl beraberdik.

— Zeki, nazik bir kız. Nasıl anlaşabiliyorsunuz? Sen sinirlisin.

— Başkası olsa benim kahrımı çekmez ama Gülçin temiz kalplidir. Sonra o da benim gibi babasız.

Nesibe teyzeye, bir arkadaşımı beklemek istediğimi söyledim.

Nesibe teyze konuyu hemen kapatmıştı. Bir daha çok önce, dördüncü sınıfta bir bayram ertesi biribirimizin durumunu öğrenmiştik. Okulda, bayramda nerelere gittiğini anlatan Gülçin bana:

— Arife günü annemle mazarlığa gittik, demişti.

— Bende sormuştum:

— Neye gittiniz oraya?

— Orada babamın mezarı var. Ona çiçek götürdük. Annem Kur'ân okudu, duâ etti.

— Baban öldü, öyle mi?

— Ben tanımıyorum bile. Evde resimleri var. Ben daha iki yaşımdayken ölmüş. Babamdan bana yetim maaşı bağlanmış.

— Yetim maaşı mı?

— Evet, babası ölenlere yetim diyorlar.

— Demek senin de baban yok benim gibi, demiştim.

Gülçin sormuştu bana:

— Senin de baban öldü mü?

— Ölmedi ama, ayrılmış gitmiş.

— Baban sağ olduğuna göre sen yetim sayılmazsın. Annen çalışıyor mu?

— Evet, bir bankada memur.

— Benim de annem çalışıyor. Çalıştığı için ona babamdan maaş bağlanmamış. İşten ayrılırsa ona da maaş verirler. Peki baban senin için para veriyor mu?

— Annem istememiş. Annemin babasından kalma bir evi var. Onu kiraya veriyor, bankadan aldığına katınca bize yetiyor.

Bir bayram daha geçince ben sormuştum ona mezarlığa

gittiler mi diye. Kız içini çekerek, üzgün üzgün anlatmıştı. Ama ben:

— Sen hiç olmazsa babam diye oraya gidiyorsun, dedim.

Orta okula yazıldığımız sonbahardan sonra, bir akşam ağır ağır onların evlerine doğru giderken Gülçin yine bu konuyu açtı:

— Sen babanı hiç görmedin mi?

— Görmedim.

— Sokakta görsen tanımaz mısın?

— Nereden tanıyacağım?

— Kan çekermiş derler. İnsan hiç görmese de anlayamadığı, bilemediği bir şeyler duyarmış. İnsanlar bazen rastladıkları bir insanı severler, bazen de birine rastlamaktan sıkılırlar. Peki, sen babanın yüzünü hiç görmedin, bilmiyorsun, o seni hiç aramadı mı?

— Aramadı.

— Adı ne babanın?

— Ahmet Soydan.

— Sen hâlâ babanın soyadını kullanıyorsun?

— Âdet öyleymiş. Annem ayrılınca eski soyadını almış.

— Neden ayrılmışlar?

— Annem bu konuda bana hiçbir şey söylemez. Nesibe teyzeyle konuşurlarken kulağıma çalınan sözlerden anladığıma göre bir devlet dairesinde memur olan babam, aldığı parayı hep eğlencesine harcarmış. Elbiseler yaptırır, içer, kumar oynar, başka kadınlarla ilgilenirmiş. Ben doğduğum sıralarda işi büsbütün azıtmış. Sonunda ayrılmışlar.

— Baban şimdi neredeymiş?

— Bilmiyorum. Bir başka kadınla evlenmiş.

— Başka çocuğu var mıymış?

— Bilmiyorum.

— Demek seni hiç aramadı.

— Aramadı.

— Bir insan oğlunu aramaz olur mu? Anlaşıldığına göre iyi bir insan değilmiş.

— İyi bir insan olsaydı annem ondan ayrılmazdı. Annem iki yabancı dil bilir, kolejden çıkmış.

— Annen güzel mi?

— Herkes kendi annesini beğenir. Ama annem sahiden de güzel bir kadın.

O gün konuşurken vaktin nasıl geçtiğini bilememiştik. Annem beni gözleri kıpkırmızı olarak karşıladı. Ben her zaman ondan önce eve gelirdim. Bu defa gelmiş, beni bulamayınca aklına bin türlü fena şeyler gelmiş.

— Böyle yapmamalı, beni üzmemeliydin, diyordu. Ben hayatımı senin yüzünden zehir ettim kendime. Sen de babana mı çektin? Kaç yaşındasın ki. Elin bir karış yumurcağı ile sokaklarda gezdin değil mi? İstemiyorum o yumurcağı.

Canım sıkıldı. Nesibe teyze:

— Güzin, dedi. Temiz bir aile kızı o çocuk. Bilirsin ki bu yaşta erkek çocuklar birbirlerini azdırırlar. Ya dövüşürler, ya şurada, burada sigara içerler. Murat bir daha dikkat eder.

Annem bir defa sinirlendi mi bir daha kolay kolay yatışmazdı. Nesibe teyzenin yumuşak konuşmasına karşılık:

— Bana anlatma teyze, dedi. Babasının oğlu, ne olacak? Babasından neler çektiğimi bilirsin. On bir yıldır da bundan çekiyorum. Evin hem kadını hem erkeği ol, ne gezme var, ne eğlence. Gençliğim bunların yüzünden sıkıntı içinde geçti. Üvey baba sıkıntısı görmesin diye evlenmedim, hastalıklı oldum.

Hiç cevap vermedim. Yemeğe oturmadı demesinler diye istemeyerek bir iki lokma yedim, odama çekildim. Biraz sonra Nesibe teyze geldi.

— Bak Murat, dedi. Bugün anneni çok üzdün. Bir daha yapma. On bir yaşındaki kızla ne konuşulur ki bu zamanlara kadar kaldın?

— Ne konuşacağız, dedim. Babalarımızı konuştuk. Onun baba diye gittiği bir mezar olsun var. Bende o da yok.

Nesibe teyze şaşalamıştı. Kadıncağız:

— Bu annenin suçu değil, dedi. Hayırsız babayı ne yapacaksın? Bak annen senin yüzünden evlenmiyor.

— Ben ona engel olamam teyze? İkide birde benim yüzümden evlenmediğini başıma kakacağına evlensin. Ben nasıl olsa harcanmışım.

Nesibe teyze odadan çıkıyordu. Yarı yoldan döndü:

— Ne dedin Murat, dedi. Harcanmış mısın? Kim harcadı seni? Baban seni aramadıysa hakkın var, ama annen için bir şey söyleyemezsin.

— Kimseyi suçladığım yok teyze.

-3-

Annem bir gün okula gelmiş. Beni müdürün odasına çağırdılar. Müdür durumu bana izah ediyordu:

— Murat, annenin hakkı var. Sen kendi akranın olan arkadaşlarının arasından ayrılarak iki yaş küçüğün bir kız arkadaşınla uğraşmamalısın. Her çağın bir havası vardır. Biliyorum. Gülçin hakikatli ve hakikaten arkadaş canlısı ve çok zeki bir kız. Ama siz yaşınızdan daha yukarıda olan konuları görüşüyosunuz. Anne ve babalarınızın durumlarını eleştirmek size düşmez. Şubelerinizi değiştirmek zorunda kalacağım.

Ben belki yine bembeyaz kesilerek:

— Annemin istediği olsun, dedim. Ben gece yarılarına kadar sokaklarda sürten arkadaşlar arayayım, caddelerde paçavralardan yapılmış topların peşinde koşayım. Viranelerde sigara içeyim.

Müdür kaşlarını çatarak:

— Sen bunu yapamazsın Murat, dedi. Kendini ziyan edemezsin, anneni üzmene de sebep yok. Karamsar bir çocuk olduğunu istemiyor. Nevresteni diye senin hastalığına bir isim konmuş. Bunun tedavisi ancak neşe ile ferahlıkla mümkündür.

— Bana bir şey sorulmasına gerek yok öğretmenim.

— Teşekkür ederim Murat, haydi in aşağıya.

Ben odadan çıkarken annem geldiğine pişman olmuş gibi başını sallıyor, gözlerini siliyordu.

Müdür, sınıf arkadaşım Gülçin'i benim yanımdan uzaklaştırmak için bir girişimde bulunmadı. Annem de bunun için bir daha okula gelmedi. Fakat müdürün Gülçin'in annesine bir mektup yazdığını bana arkadaşımın annesi söyledi. Bir gün kızı evine kadar götürmüştüm. Belki de annesi Gülçin'e tenbih etmişti. Onun için kız, beni birlikte gitmek için biraz zorlamıştı.

İclal Hanım beni içeriye aldı. Hiçbir şey söylemeden okulun başlıklı kâğıdına yazılmış olan mektubu bana uzattı. Ayak üstü okudum. Müdür:

"Sayın bayan İclal Onur," diye başlamış ve şöyle devam etmişti: *"Kızınız Gülçin Onur'dan hiçbir şikâyetimiz yoktur. Çok sakin ve çalışkan bir öğrencidir. Sıra arkadaşı Murat Soydanla aralarındaki yakın arkadaşlık okulca dikkati çekiyor. Bu yakınlık gerçi arkadaşlık sınırları içindedir, ama ilk duyguların uyandığı bu yaşlarda tehlikeli bir hâl alabilir.*

Durum Murat Soydan'ın annesinin de dikkatini çektiği için sizi uyarıyorum."

Ben mektubu ancak bitirmiştim ki, yanımızda bulunan Gülçin:

— Ne yaptın anne, dedi. Bunun için mi çağırttın bana Murat'ı.

İclal Hanım:

— Seni de, onu da uyarmak benim görevimdir, dedi. Hem bu işe ben başlamadım. Murat'ın annesi başladı, sonra müdürünüz de el koymaktan geri kalmadı. Ben murat'ı azarlamak için çağırmadım. Aranızdaki bu yakınlığın iç yüzünü anlatınız bana.

İclal Hanım kızına, bir kuyuya, bir uçuruma bakar gibi bakıyordu. Kız onun yüzündeki dehşeti, korkuyu sezerek:

— Allah'ını seversen aklını başına devşir anne, dedi. Sen beni üvey baba kahrına uğratmamak için evlenmedin. Ben senin kıymetini bilirim. Seni üzecek bir harekette bulunamam. Murat'a gelince, o benim sıra arkadaşımdır, dedim. İkimizin arasında bizi birbirimize yaklaştıran bir yetimlik var. Babasızlık var. Ben babasızlığın kahrını çekmiyorum. Ölmüş, bir gün bizler de öleceğiz. Ama Murat babasının sağlığında yetim. Bir kere aranmayan bir erkek çocuk.

Gülçin yine beni müdafaa ediyordu. Annesi hayretle ona bakıyordu. Kız hiddetliydi ama çok düzgün konuşuyordu:

— İnsan yüreği sevgiye muhtaçtır anne. Senin bir kızın var, anıların var. Benim de biricik annem var. Murat'a gelince: Onun annesi evlenmek zorundaymış. Hekimler böyle söylemişler. Babasından bir sevgi görmemiş. Şimdi annesini de yabancı bir erkekle paylaşacak. Buna çok üzülüyor.

İclal Hanım:

Gülçin Murat'ı müdafaa ediyor, annesi ona hayretle bakıyordu.

— Haydi bakayım, dedi. Seviniz birbirinizi. Hiç utanmadan.

Gülçin:

— Sevgiden utanılır mı anne? dedi. Neden hâlâ mezarlığa giderek bir toprak yığının başında ağlıyorsun? Neden babamın resimlerine gizli gizli bakarak içini çekiyorsun? Sevginin utanılacak tarafı yoktur anneciğim. Bizim arkadaşlığımız da kirli düşüncelerden, sakıncalardan çok uzaktır. Baş başa ders çalışmışız, birbirimize kitap, kalem vermi-

şiz, yolda beraber yürümüşüz, ben Murat'lara gitmişim, o bize gelmiş bunun kötülük neresende? Murat'la biz ayrılalım da benim yanıma terbiyesini, karakterini hiç bilmediğim, denemediğim bir oğlan mı gelsin?

Gülçin annesini korkutan bir konuşma yapmış ama sözünü çok güzel bağlamıştı. İclal Hanım:

— Gülçin, dedi. Ben senin çok zeki ve iyiyi kötüyü ayıracak düşüncede bir kız olduğunu bilirim. Murat'ı da ilk defa görmüyorum. Bir defa çalışkanlığınız yeter. Benim ikinizden de kuşkum yok. Ama görüyorsunuz ki insanın çevresi daima bir suç aramaktadır. Müdürünüz bana bir mektup yazmış. Böyle bir toplantı yapıp anlaşmamız yerinde değil mi?

Gülçin:

— İyi oldu anne, dedi.

-4-

Annem Cemil Beyle evlendi. Bankadaki birkaç yakın arkadaşla nikâh dairesine gittiler. Oradan karı koca olarak çıktılar.

Evimizde artık bir başka erkek vardı. Kırk yaşından biraz fazla olan Cemil Bey, o zamana kadar evlenmemişti. Konuşmalardan anlıyordum ki bu adam şimdiye kadar kimseyi beğenmediği için evlenmemiş. Bunu belki de anneme bir jest olarak söylüyor, daha babamla evlenmeden önce kendisiyle evlenmek için hevesi olduğunu bu suretle çok eski bir sevgisi bulunduğunu dokunduruyordu.

Evimizdeki alışkanlık hemen değişmişti. İçimize bir yabancı girdiği için kendi alışkanlıklarımızdan bir kısmını bırakmaya ve biraz da bu evimize yeni gelen adamın arzularına uymaya mecbur kalıyorduk.

Yemekler daha değişik ve çeşitli pişiyordu. Ailece beğendiğimiz yemekler bırakılmıştı. Fakat Cemil Beyin eve belli başlı bir para verdiğini annemin söylememesine rağmen umuyordum.

Bir zamanlar çok hatırşinas ve yardım sever görünmek isteyen adam, daireye iyice yerleştikten sonra ortaya bazı fikirler atmak zorunda kalmıştı.

Ben kendisiyle hemen hiç konuşmuyordum. Yemekte şöyle bir bulunuyor ve ders çalışmak bahanesiyle odama çekiliyordum. Bazen Cemil Bey, benim tepeme dikiliyor ve pek de aklı ermediği hâlde:

— Anlıyamadığın şeyleri bana sorabilirsin, diyordu.

Yardım teklifini teşekkür ederek savıyordum. Bir zaman çalıştığım odada oturuyordu. Annem kendisini ararsa:

— Murat'a biraz yardım edeyim, dedim, diyordu.

O bana büsbütün basit, boş bir adam olarak görünüyordu. Bankada belki yıllardan beri çalıştığı için bankacılığa ait bazı işleri biliyordu. Zaten yemekte bu banka işlerinden başka bir şey konuşulmuyordu. Annemin genel bilgisi daha çoktu. Bir defa akademik zevki vardı. Memleketin yetiştirdiği büyükleri tanırdı. Bir bahis açıldığı zaman söyleyecek sözleri olurdu.

Ara sıra misafir geliyordu. Böyle gecelerde Cemil Bey soyunmaz, annem de biraz süslenirdi. Benim de misafirlerle biraz oturmam gerekiyordu.

Cemil Bey, aynı misafirlere aynı konuyu bir, bazen iki defa anlatıyordu. Çünkü adamın sermayesi yoktu. Gelenler de bankacıydı. Bütün gün kendilerini bunaltan meselelerden kurtulup zıt şeyler konuşmak istiyorlardı.

Sırtında değişik bir elbise nadiren görülen Cemil Bey, şimdi daha sık elbise yaptırıyor ve öteden beri şık gezer görünmek istiyordu. Benim yanımda konuşulmazdı ama an-

neme yıllardan beri musallat olan bu adam anlaşılıyordu ki, kız kardeşinin ve enişteşinin yanında maaşının büyük bir kısımını eve veriyordu. Şimdi yiyecek için hemen hiçbir şey vermiyordu. Arada bir sadece anneme bir hediye alıyordu.

Hemen hemen evlendiklerinin üçüncü ayındaydı. Gayet nazik ve herkese karşı kibar ve saygılı olan annem bir gün söylemek mecburiyetinde kalmıştı. Çıkan münakaşayı bençalıştığım odadan duyuyordum. Annem:

— Cemil Bey, demişti. Mütemadiyen yemeklerden şikâyet ediyorsunuz. Ama siz kazancınızla mutfak masraflarına bir katkıda bulunuyor musunuz? Kardeşinizin evinde maaşınızın öylece gittiğini söyleyen sizdiniz. Hazır alışkanlığınız da varken neden bu tabiî yardımı yapmıyorsunuz?

— Ben içgüveysi değil miyim?

— Bu da ne demek Cemil Bey? Analı babalı bir ailenin kızına damat olursanız buna içgüveylik havası verilebilir. Ama ben kira evinde oturan tek başına bir kadınım. Böyle olmasa bile bu zamanda hiçbir kimse, isterse içgüveysi olsun, bir evin geçimine katkıda bulunmazsa o yuvada geçim olmaz.

— Ben bu şartlar altında evlendim Güzin.

— Yani bedava bir ev, bedava bir kadın, evin eşyasından, yemeklerden şikâyet öyle mi?

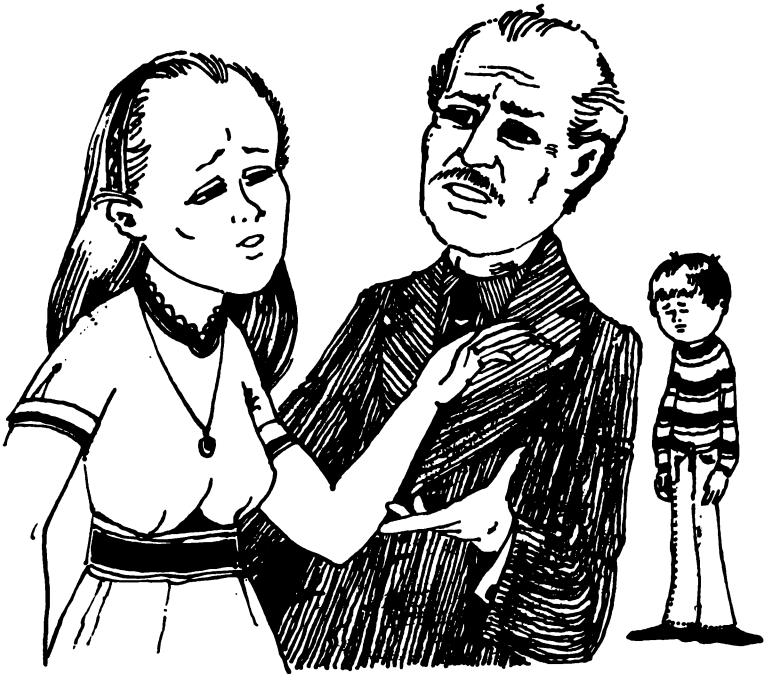
— Ben öyle demedim Güzin.

— Cemil Bey yediğinizin parasını olsun vermeniz gerekir. Bir takım kelime oyunları yapmayınız.

— Sen idare edemiyorsan ben ne yapayım?

— Yeter, sus.

Bu sus kelimesi pek sert çıkmıştı. Annem Nesibe teyzenin odasına çekildi. Birkaç gece bu tadsızlık devam etti.

Annem; Cemil Bey, gün geçtikçe benim huzurumu kaçırıyorsunuz dedi.

Sonra adam işlerin gittikçe kötüye dönüşeceğini anlamış olmalı ki, muamelesini değiştirdi.

Tekrar bir masa başında birleşildiği zaman da annem:

— Cemil Bey, dedi. Nesibe teyze bizimle oturduğu kadar masrafa katılıyordu. Hemen hemen bütün elektrik su parasını kendisi veriyor ve toptan bazı erzakları alıyordu. Siz hâlâ yeni bir kat elbise peşindesiniz.

Adam:

— Yediğim bir lokma ekmeği boğazıma dizeceğinizi hiç tahmin etmemiştim Güzin Hanım.

Deyince annem:

— Size evvelce de hatırlatmıştım, dedi.

Adam garip bir tavır takınarak:

— Bazı masrafları ortadan kaldırmak gerektiğine inanmanız lâzım, dedi.

— Nedir ortadan kaldırılacak masraflar?

— Başta Murat'a yapılanlar.

Annem hakikaten şaşaladı:

— Murat'a ne masraf yapılıyor? dedi.

— Elbiseler, kitaplar, yol paraları.

— Bu ne biçim fikirdir? Bir anne çok rahatlıkla okuyan oğluna bir yol, bir yiyecek parası, kitap ve elbise parası ayırmaz mı?

— Babası, var baksın.

— Orası sizi ilgilendirmez Cemil Bey. Siz kendinizi besletmeye ve yuvanın huzurunu kaçırmaya mı geldiniz? Bu şartlar altında sizinle müşterek bir hayat yaşanamaz. Bunu kafanıza koyunuz ve beni çileden çıkarmayınız.

Adam yılışık, adam pısırık, adam münasebetsizin biri.

-5-

On dört yaşımın içindeydim ve orta ikiye gidiyordum. Gülçin de benim sınıfımdaydı. Yine aynı sırada oturuyorduk ve bazı akşamlar onun evine kadar gidiyordum.

Pazar günleri Cemil Beyi hiç sevmediğimi ve ondan bucak bucak kaçtığımı bilen annem beni evden uzaklaştırıyordu. Ben biraz sıkılarak Gülçinlere gidiyordum. İclal

Hanım biraz hayret etmekle beraber beni hiçbir zaman kıracak bir harekette bulunmuyordu. Kız aramıza aldığımız bir ders kitabına veya bir deftere bir kere bile bakmadan benimle konuşuyordu.

Sinirliydim, zaman zaman şuurumdan şüphe duyulacak fikirleri ortaya atıyordum. İclal Hanım, kızı seslenince hemen yanımıza gelir ve Gülçin'i endişelendiren bir konuyu dinler ve yanımıza oturarak bana bazı öğütler verirdi.

— Murat, bak yavrum. Annen sadece keyfi için evlenmedi. Bu evlilik onun için gerekliydi. Sen de hekimlerin tavsiye ettiklerini biliyorsun. Muhakkak ki annen seni hiçbir zaman ihmal etmiyecektir. Ona bir kat daha ıstırap verme. Annendir çocuğum. Annelik ne eşlik sevgisine benzer, ne de gençlerin başını döndüren o vakitsiz sevgiye. Analık, anayı öldüren, bitiren bir sevgidir. Bunu hiç unutma. Özelikle senin annen bunca yıl seni üzmemek için evlenmemiştir. Babasından izin alır gibi senden müsaade istedi. Anlaşılıyor ki, Cemil Bey hiç de iyi bir insan değil. Ama bırak annen yapsın kendi savaşını. Senden yardım isteyinceye kadar ona ıstırap verecek gibi davranma. Elinden gelirse teselli et. Annendir Murat, o senin annendir.

İclal Hanım haklıydı. Çok iyi düşünen bir kadındı. Ama diğer taraftan koca bir pazarı bir koltukta yanyana otururarak geçirmemizden şüphe duyuyor, ara sıra ne konuştuğumuzu soruyordu.

Ben o pazar akşamı eve gittiğim zaman yemekte Cemil Bey kaşlarını çatarak bana epeyce kırıcı bir biçimde:

— Bütün gün neredeydin Murat? dedi.

— Arkadaşıma gittim.

— Ne malum?

— Başka nereye gidebilirim?

— Cehenneme.

Annemin yüzüne baktım. O:

— Cemil Bey, dedi. Murat makul bir gençtir.

Adam parladı:

— Makul bir genç, sabahtan akşama kadar sokakta. Nerede, kimlerle? İşte baba baskısı olmayan bir çocuk böyle serseri olur.

Bütün vücudum titriyordu. Ayağa kalktım; Annem:

— Cemil Bey,dedi. Bir daha sizden böyle münasebetsiz bir söz işitmek istemem. Ben serseri yetiştirmedim.

Adam ağzındaki lokmayı yutmaya çalışırken, boğula boğula:

— Maşallah, iyi evlât yetiştirmişsin, dedi. Bankada şikâyet eden kimdi? Kızlarla düşüp kalkıyormuş. İnanırım, çünkü babasına çekmiştir.

Örnek bir nezaket ve temkin sahibi olan annem, bir an içinde dişlerini sıkarak ve gözlerini hiddetle açarak:

— Sen karışma, dedi. Benim oğlumun hareketi seni ilgilendirmez. Aşağılık duygusunu böyle çirkin çıkışlarla örtemezsin. Sende ne akıl var, ne mantık, ne de zerre kadar nezaket.

— Ya, öyle mi? Ben bilirim yapacağımı!

Annem hırsla yerinden kalktı ve haykırdı:

— Haydi, göreyim seni, beyinsiz adam.

Dövüşecekler diye oradan ayrılamıyordum. Annem bana döndü:

— Murat, dedi. Yarın okuldan çıkınca Nesibe teyzeye git. Rica et, gelsin buraya. Ben hırsımdan bayılıp bu adamın elinde kalmak istemiyorum.

Cemil Beyin benim babama benzediğimi ve serseri olduğumu söylemesi bana çok ağır gelmişti. Bunu hiçbir zaman unutmayacaktım.

O gün, öğle yemeğinde, Gülçin bana seslendi. Kantinden sandöviç alacağımı, yiyecek getirmediğimi söyledim.

— Murat, dedi. Annem poğaça yapmış. Mutlaka beğeneceksin. Sensiz yemiyeceğimi bildiği için iki tane fazla koydu. Gel otur, birer de çay içeriz, olur, biter.

Oturdum, yağlı kâğıda sardığı poğaçaları çıkarttı. Hakikaten çok güzeldi.

Ben o akşam okuldan çıkınca Gülçin'i evine bıraktım. Nesibe teyzeye gittim. O gün çamaşır yıkamış. Pek yorulmuş. Çamaşırlar kurumuş ama, ütü yapacak gücü kalmamış.

Beni kucakladı, öptü, her zaman âdeti olduğu için önüme cevizli sucuk koydu. Hâlimden de bir şeyler anladığı için:

— Anlat bakalım, dedi. Ne yapıyor annen?

Annemin münakaşasını, kendi serseriliğimi, kendisini istediğimizi anlattım. Epeyce üzüldü:

— Bana bak oğlum, dedi. Aradan bu kadar zaman geçti. Ben o adama ısınamadım. Anan da pişman, ama ne yapsın. Bir kere oldu bu iş. Bu yaştan sonra ben el adamının kahrını çekemem.

— Teyze, dedim. Annemi o kafasız adamın eline mi bırakacaksın. Bu güne kadar sabretti. Canına yetmese, ilerisinden korkmasa seni çağırmazdı.

— Doğru oğlum, doğru. Zar zor gideyim bari. Ütü başka zamana kalsın. Biraz nemlendirir, ütülerim.

Hemen hemen yatsı vaktine doğru apartmana geldik. Annem kapıyı açtı. İçeriden Cemil Bey:

— Şu kocakarıyı yine mi getirdin başıma, diye söylendi.

Nesibe Hanım bunu duydu ama ses çıkartmadı. Ancak ertesi akşamdı, yemek yediğimiz odanın camının önünde

çiçekler vardı. Kadıncağız onları temizliyordu. Saksıların topraklarında sigaralar söndürülmüştü.

Nesibe Hanım birden:

— Cemil Bey, dedi. Bir sigara küllüğü almaya üşeniyor musunuz? Günah değil mi bu çiçeklere.

Adam alay eder gibi:

— Bu evde bana bakan, hizmet eden mi var? dedi.

— Bana bak Şaban Efendi, dedi. Kendini adam mı oldum sanıyorsun. Müdürün sigara tablalarını döken kendisine uzanıp bir küllük almaya üşenir mi?

Bu azarlamaya karşı aklı başında bir erkeğin kıyametleri koparması gerekirken Cemil Bey kıpkırmızı kesilip sustu ve çekilip gitti.

Ertesi akşam Cemil Bey eve gelmedi. Daha sonra da gelmedi. Annem katiyyen ilgilenmiyor veya öyle görünüyordu. Üçüncü gün telefon etmiş. O kadın orada oldukça ben gelmem, demiş. Hattâ beni de babama göndermesini istemiş. Annem:

— Senin gibi kafasız, cahil herifin bana gereği yok, demiş, telefonu kapatmış.

Yemekte:

— Benim kocadan talihim yok, diyordu. Meğer nazik görünen, duygulu görünen bu adamın davranışları hep yapmacıkmış. Allah kahretsin, keşke geberseydim de bu evlenmeye razı olmasaydım.

Nesibe Hanım:

— Güzin, dedi, sen daha gençsin, güzelsin, çalışıyorsun, az çok iradın da var. Evlenmekte hiç de güçlük çekmezsin. Bizde de kabahat var. İyi bir tahkikat yapmadık.

Cemil Bey bankanın başka bir şubesinde çalışıyordu. Karı kocanın aynı şubede, aynı dairede çalışmaları yasalara

uygun değilmiş.

Ama dördüncü akşam Cemil Bey yine geldi. Sözde annemle konuşacak ve bu meseleyi halledecekti. Annem daha o akşam:

— Bana bak, dedi. Nesibe Hanım benim anamdır. Murat da oğlum. Şunu aklına koy ki, senin için onlardan katiyyen ayrılmam. Zorbalığa, kabalığa hiç gelemem. Bundan sonra sen de masrafa katılacaksın. Kardeşinin evindeyken yanında bir tütün parası kalmıyordu. Burada ben seni besliyecek değilim. İdareyi senin eline de bırakamam. Ayrıca para katıyorum diye şunu bunu istemek de yok, bu şartlar altında oturacaksan dilini tut, otur. Yoksa rahat bırak beni.

Cemil Bey hiç sesini çıkarmadı. Annem o günden sonra Cemil Bey'in arkadaşlarına da kapıyı kapattı. Kendisine tenbih etti, bankadan da olsa öyle toplantıya kimse gelmeyecek.

Cemil Bey sinmiş görünüyordu. Zaten annem de artık odalarına ayrı bir karyola kurmuş, kendi yatağını ayırmıştı.

Bir akşam adamı yine telefon ederek kız kardeşinin hasta olduğunu duyduğunu ve onu yoklamaya gideceğini söylemişti.

Yemek sırasında Nesibe teyze:

— Güzin, dedi. Biliyorsun, benim hiç kimsem yok. Gözlerimi kapadım mı nem varsa ortada kalır. Onun için Murat'ı kendime evlât edinmek istiyorum.

Annem şaşırmıştı.

— Sen benim anam yerindesin, dedi. Neden beni değil de Murat'ı istiyorsun?

Nesibe Hanım:

— Sen evlenebilirsin tekrar, dedi. Kocan malına mülküne sahip çıkmaya kalkar. Allah göstermesin, sen ölsen ne

varsa elin herifine kalır. Ben enine boyuna düşündüm. Şimdi senin ve Murat'ın babasının rızasını almak lâzım.

Annem:

— İyi düşünmüşsün teyze, dedi. Bu benim aklıma gelmemişti. Elbette ben razıyım. Fakat babası olan o hayırsız adam ne olacak.

Nesibe Hanım:

— Evlât edinecek benim, dedi. Sen kendine böyle şeyleri üzüntü etme. Bir avukata danıştım. Bütün muameleyi öğrendim.

Ben sevinçlerimi de, sıkıntılarımı da Gülçin'e anlatırdım. O pazar Nesibe teyze evde olduğu için içim biraz rahat ederek Gülçinlere gittim. İmtihanlar sırasındaydık, artık ortanın son sınıfına geçecektik. Kızın bir iki zayıf dersi vardı.

Öğle yemeğinde anlattım:

— Nesibe teyze beni evlât edinmek istiyor.

İclal Hanım:

— Murat, dedi. Annen buna razı mı?

— Niçin razı olmasın, dedim. Bu bir küçüklük mü? Nesibe teyzenin yalnız anneme değil, onun annesine de emeği geçti. Bütün sıkıntılı zamanlarında o yanında bulundu. Bir apartmanda beş dairesi var. İstiyor ki, ölürse bu daireler bana kalsın.

İclal Hanım:

— O başka, dedi. Peki sen istiyor musun?

— Ben Nesibe teyzeyi çok severim, anlayışlı bir kadındır. Sonra Cemil Beyin kahrını çekmek, hakaretleriyle karşılaşmak istemiyorum. Canıma tak ederde evden kaçarsam ne yapacağım? Size gelsem alır mısınız beni?

İclal Hanım kıpkırmızı olmuştu. Ben:

— Bağışlayın, dedim. Söz gelişi söyledim.

İclal Hanım:

— Dinle beni yavrum, dedi. Burada kardeşin de var. İkiniz de aklı başında çocuklarsınız. Eğer sen bize gelmek zorunda kalırsan kapımızı yüzünemi kapatacağız.

— Sağ olun, dedim. İşte bu sebeple Nesibe teyzenin teklifini annem de kabul ediyor.

-6-

Bir gün Nesibe teyze benim odama girdi.

— Murat, dedi. Baban bir vergi dairesinde çalışıyor. Bugün gittim, onu gördüm. Beni zaten eskiden beri tanır. Epeyce şaşırdı. O şık ve süsüne düşkün adamın kıyafetini görme. Sanki elli yaşında değil, çok daha fazla. Bütün o delişmenliği geçmiş. Seni istiyor.

— Ne yapacakmış beni? dedim.

— Baban değil mi? Muhakkak gidip görmelisin.

— İçimden gelmiyor.

— Haklısın, ama ben ne için kendisini aradığını söyleyince gözleri yaş içinde kaldı. Annen için de: "Ölmeden önce onu görmek, suçlarımı affetirmek isterdim teyze,"dedi. "Ben çok büyük hata ettim, ama ne olduysa bana oldu. Ben cezamı çekiyorum."

Nesibe teyze bana babamın çalıştığı yeri tarif etti. Bana verdiği kâğıtta hem oturdukları apartmanın, hem de dairesinin adresi vardı.

Nesibe teyzeye, anneme hiçbir şey söylemedim. Pazar günü Gülçinlere gittim. Durumu anlattım. İclal Hanım:

— İmtihanlar bitmek üzere, dedi. Şimdi babanı aklından çıkart. İmtihanlar bitsin, sonra gider görürsün.

Hakikaten iki imtihanımız kalmıştı. Gerçi artık yıl sonu imtihanlarına girmiyorduk. Ama derse kaldırılmamız gerekliydi. Ne benim, ne de Gülçin'in korkusu vardı.

Nihayet haziran ortasında durum anlaşıldı. İkimiz de iyi derece ile ortanın son sınıfına geçmiştik. Karnemi anneme götürdüm. Beni sarılıp öptü ve bütün ümidinin bende olduğunu söyledi.

O akşam Cemil Bey de karneyi gördü. Kırık not bulunmaması âdeta onun canını sıktı.

— Güzin Hanım, dedi. Böyle bir karne alması için kimbilir kaç defa okula gittiniz.

Annem sinirlendi:

— Şimdiye kadar hiçbir okulda Murat bana ders için sıkıntı çektirmedi, ikmale de kalmadı, dedi.

— Her ne hâl ise. Şimdi tatile girdik. Haylaz haylaz gezmesi gerekir. Bir yere çırak gibi vermeli. Hem serserilikten kurtulur, hem de kendi masrafını olsun kurtarır.

Annem öfkelendi:

— İkide bir bu serseri lâfını ağzına alma Cemil Bey. Benim oğlum hiçbir zaman serseri olmamıştır.

Adam aşağıdan alarak:

— Hani boş kalır demek istedim, dedi.

— Ağzından çıkan sözün nereye varacağını bil, ona göre söylen. Bir yere çırak diye vereceğim öyle mi? Ona sen mi bakıyorsun, ben mi? Bu yaşa sen mi getirdin? Önce kendin terbiye eksikliklerini tamamla.

Cemil Bey kaba, çabuk öfkelenen bir adamdı.

— Hanım, benim cinlerimi başıma çıkarma, sabrım taşıyor, diye bağırdı.

Annemin cevap vermesine zaman kalmadı. Nesibe teyze:

— Bana bak Şaban Efendi, dedi. Yalancının mumu yatsıya kadar yanar. Kendini sokakta bulursun. Bir nimet geçmiş eline, kadrini bil.

Bu Şaban adında ne vardı acaba. Annem de şaşmıştı, ben de. Cemil Bey hemen bir sigara yakmış ve çenesini tutmuştu.

Ben ertesi sabah, kahvaltıdan sonra giyindim, sokağa çıktım. Nereye gittiğimi anneme bile söylemedim. Benim arkamdan o da bankaya gitmek için hazırlanıyordu.

Babamın dairesine gittim. Bir hademe beni onun çalıştığı büyük odaya soktu. Beş altı memur çalışıyorlardı. Hademe:

— Ahmet Bey, diye seslendi.

Dipte, bir masada çalışan, kır saçlı, zayıf yüzlü bir adam başını kaldırdı. Hademeden çok bana baktı. Hemen yerinden kalkıp bana doğru yürümeye başladı. Bu adamı hiç gözüm tutmadı. Hem yürüyor, hem sendeliyor, bir yandan titreyen parmaklarıyla sigarasını yakmaya çalışıyordu.

Eliyle işaret etti. Hademe ile ben de arkasından çıktım. Dışarıda, taş koridorda tahtadan bir sıra vardı.

Ahmet Bey karşımda durdu, bana dikkatle baktı. Kahverengi gözlerinin buğulandığını, sonra göz pınarlarında yaşların biriktiğini gördüm.

Eliyle işaret etti. Tıkanır gibi oldu, hademeye:

— Oğlum, dedi. Benim oğlum.

Hademe benim omuzumu okşadı:

— Hiç de şimdiye kadar böyle yetişkin bir oğlun olduğunu söylemedin Ahmet Bey, dedi.

O bizi yalnız bıraktı Babam olduğunu söyledikleri bu

adamla yalnız kaldım. O benim yüzüme bakmıyordu. Ben onu seyrediyordum. Korkak, yavaş bir sesle konuşuyordu.

— Annene ne kadar benziyorsun oğlum. Sokakta görsem yine tanırdım seni. İnsan görmeyince tahmin edemiyor. Seni hâlâ yeni ayaklanmış bir çocuk gibi düşünüyordum. Şaşırdım görünce.

Benim babam bu muydu? Böyle bir adamın yokluğunu mu çekiyordum. Bana ne verebilirdi bu adam. Neresinden belliydi babam olduğu.

O söyleniyordu.

— Murat, Murattı senin adın değil mi? Oğlum, insan elindeki kıymeti takdir edemiyor. Bak şu hâlime. Ceketimin yakası, yenleri tirfil tirfil. Üstüm başım leke içinde. Ben günde on defa aynaya bakar, simsiyah saçlarımı tarar, her sabah tıraş olurdum. Şimdi kör bir jiletle haftada iki defa tıraş olabilirsem ne âlâ. Bunu da canım istemiyor, ama dairede müdür darılıyor. Geçen gün "Hademeler senden daha temiz geziyor Ahmet Bey; nedir bu kıyafetin?" dedi.

En ucuzundan bir sigara vardı elinde. Durup durup onu çekiyordu:

— Annen idareliydi Murat. Annen çalışırdı. Sonra babasından kalan bir evi vardı. Onu da kiraya verir, parasını katardı masrafa. Ama ben, kendi havasında, içen, gözü dışarıda olan bir adamdım. O terbiyeli, o görgülü kadının kıymetini bilmiyordum. Sonunda işte ayrıldık.

İyice canı yanmayan bir adam konuşmazdı böyle. Ahmet Bey canından bezmiş bir insan gibiydi. Yüzünde buruşukluklar vardı. Gömleğinin yakası da kirli ve yırtıktı.

— Murat, diyordu. Annenden ayrıldım. Sırtımdan bir yük kalktı sanıyordum. Giyim kuşam, bekâr arkadaşlara eğlence yerinde. Ama benim barınacağım bir yerim yoktu. Bir

Babamla ilk karşılaşmamız çalıştığı bankada oldu.

hafta geçmeden başımı sokacak bir yer aradım. Bir zaman bankada beraber çalıştığımız bir kadın vardı. Arasıra onunla şurada, burada buluşurdum. Annenden ayrıldığımı duydu. Beni aldı evine. Ahlâksız, başından çok işler geçmiş bir kadın. Hattâ bankadan da çıkarmışlardı. İşte onunla evlendim. Evlenmekle beraber üşengeçlik ve tembellik yapıştı yakama.

Bir memur geldi yanımıza. Bir işi soruyordu. Babam kalkıp gitti, biraz sonra döndü.

— Murat, dairede kredim kalmadı. Bütün arkadaşlarım ilerlediler. Bugün başımızda müdür olan benim yanımda çalışan, kendisine iş öğrettiğim bir memurumdur. Eskilerden kimse kalmadı. Müfettiş oldular, müdür oldular, gittiler. Şimdi ben uçan kuşa borçluyum. Maaşımı öylece borca kapatıyorum, sonra yeniden borç alıyorum. Allah seni inandırsın şu en ucuz sigarayı bile zorlukla buluyorum. Eee, müstehaktım buna. Her akşam dır dır, her akşam zırzır. Bu böyle gitmez artık Murat. Ya katil olacağım, ya bir tarafıma inecek. İnsanın sefalet çekmesi bir şey değil. Aç da kalır, ama başı dinç olur. Bende rahat bir uyku bile yok.

Böyle bir hayli söylenip yakındıktan sonra:

— Teyze geldi, dedi. Bana bir şeyler anlattı. Seni evlât edinmek istiyormuş. Ben de yoklukta işte baba. Şam babası, iskele babası. Şimdi gidelim, hemen şimdi. Noter şuracıkta. Nüfus kâğıdımı da almıştım yanıma.

Ahmet Beyle birlikte çıktık. Notere gittik. Yanına bir odacı aldı, bir tanık da noterde buldu. Benim Nesibe Hanımın manevî evlâdı olmama muvafakat ettiğine dair bir belge verdi. Noterin parasını hademeden aldı. Ona ay başında ödeyeceğini söyledi.

Bir insan bundan daha sefil olamazdı. Ben belgeyi cebime koyarak onunla beraber çıktım. Tekrar çalıştığı yere gittik. Yine o sıraya oturduk.

— Ah oğlum, dedi. Sana oğlum demeye bile hakkım yok. Anacığın yetiştirdi seni. Şimdiye kadar neden beni aramadığını sormaya hakkım yok Murat. Ben baba olup da seni aradım mı? Başımı bir derde soktum, bu zamana kadar nasıl dayandığımı Allah'la ben bilirim.

Sonra üzüntü ile sordu:

— Annen mutlu mu bari?

— Hayır, dedim.

— Teyze evlenmiş olduğunu söyledi de...

— Cemil Beyle evlendi.

— Neci bu adam?

— Bankada çalışıyormuş. Siz de tanırmışsınız kendisini.

— Cemil, Cemil, şey sakın Cemil Uslu olmasın.

— Evet o.

Babam iki elini başına vurarak:

— Yazıklar olsun, dedi. Güzin böyle bir hayvanın eline mi düşecekti. Allah beni kahretsin.

Ben şaşırmıştım. Babam:

— Bari iyi muamele ediyor mu? dedi.

— Hayır, dedim. Çok fena adam. Annem de bin defa pişman. Hekimler evlenmesinin gerekli olduğunu söylediler. Bu adam da senelerden beri uğraşırmış. Ama karaktersiz bir adam olduğu ortaya çıktı.

Babam içini çekerek:

— Murat, dedi. Bu adam kasabada bir nalbandın oğlu imiş. Bankaya hademe olarak girmiş. Hattâ adı Cemil değil Şaban'dır.

Birden şaşırdım. Nesibe Hanımın Cemil Beye Şaban diye seslenmesinin sebebeni anlamıştım. Babam devam ediyordu:

— Cemil onun babasının adıdır. Cemil oğlu Şaban diye yazılıdır. Nasılsa banka onu İstanbul'a yollamış. Bize geldiği zaman ben personel işlerinde çalışıyordum. Bugünkü gibi hatırlıyorum. Nüfus kâğıdında imam nikâhıyla evliydi. Hattâ bak sana söyliyeyim. Seyitgazinin bir köyünde. Evli olduğu için daha az vergi vermesi gerektiğini söyledi. Zeh-

radır karısının adı. Bu epeyce bir mesele olmuştu aklımda kaldı. Bir de kız kardeşi olacak. Orada kalırdı. Enistesi bir nakliyat ambarında çalışırdı.

— Demek evliymiş, dedim.

— Evet, dedi babam. Zehradır karısının adı. İşte bu adam bir şıkışık zamanda, doğru dürüst tahsili olmadığı hâlde bizde evrak kayıt memuru olmuştu. Müdürün kapısında dururdu aslında. Evrak dolaştırarak, fişleri karıştırarak biraz bir şeyler öğrenmişti.

Babam bir zaman düşündü ve:

— Vah Güzin vah, dedi. O ince, o zarif, o kibar kadın böyle bir ayının eline mi düştü. Ben sebep oldum, her şeye ben sebep oldum.

-7-

Nesibe teyze bana o günkü ziyaretimin sonucunu sorduğu zaman noterden alınan belgeyi verdim.

— Babanı gördün, değil mi? dedi.

— Evet, dedim.

— Beğendin mi?

— Beğenilecek nesi var. Bitkin bir adam. Zannedersem ancak elli yaşında ama yetmişine yakın görünüyor. Kıyafeti de sağlığı gibi perişan.

— İşte azgınlığın sonu budur oğlum. Anneni de sordu mu?

— Sordu tabiî. Çok, hem de çok pişman. Hep annemin kibarlığından, nezaketinden söz ediyordu.

— O kadın yüzünden bankadaki işinden de oldu. İnsan hayatta böyle bir tek yanlış adım atarsa kendisini uçurumun dibinde bulur.

Nesibe teyze daha sonra bir gün beni mahkemeye götürdü. Orada manevî evlât edinme işlemi tamamlandı. Onun nüfusuna yazıldım. Bu bana biraz garip geldi. Annem o gece odama gelip biraz ağladı.

Ben yaşadığı kadar Nesibe teyzeye hakiki bir evlât gibi itaat edecek, ona bakacaktım.

Tam on beş yaşımdaydım. Artık dünyayı iyice tanıyordum. Yine zayıftım ama kendimi artık daha güçlü buluyordum.

İçimde, bir türlü atamadığım bir rahatsızlık vardı. Kendi tutumunun cezasını çeken ve arkasında bıraktığı günlere içini çekerek bakan babamı bir daha görmek istiyordum.

Annemi mutsuz etmiş, bana babasızlığı tattırmış olan bu adama karşı bir sevgim mi vardı? Hayır. Ama ne olduğunu bilmediğim bir duygu beni onu bir daha görmek için zorluyordu.

Bir gün, öğleden sonra, evdekilere haber vermeden babamın çalıştığı daireye gittim. Koridorda odacılardan birine sordum. Kapıyı açıp baktı:

— Yok, dedi.

Sonra içeriye girip sordu:

— Bir haftadır gelmiyormuş, rahatsız olduğunu söylemişler, evine hekim yollamışlar, dedi.

Babam benim üzerimde hain ve evini eşini umursamayan bir adamdan daha çok çileli, mutsuz ve zavallı bir adam etkisi bırakmıştı.

İşte bunun için evvelce öğrendiğim adresine gittim. Sokak içinde altı katlı bir apartmanın loş bir dairesi.

Kapıyı çaldım. Yedi, sekiz yaşlarında bir kız açtı. Ahmet Beyi görmek istediğimi söyledim. Kız yüzüme bakarak:

— Babam hasta, dedi, yatıyor.

Demek bu kız benim baba bir kardeşimdi. Kıyafeti hiç de düzgün değildi. Apartmanın içi de yemek kokuyordu. Uzaktan bir ses:

— Semahat, kim o, kapıcı mı? diye seslendi.

Çocuk içeriye bağırdı:

— Anne, bir ağabey gelmiş, babamı soruyor.

— Ne ağabeyi, dur bakayım.

Kapıya doğru, içeriden bir kadın yürüdü. Arkasında bir gömlek vardı ki yol yol ve yer yer çeşitli lekeler içinde. Yüzüne boyalar sürmekte olmalı ki elinde bir ruj ve pudra kutusu vardı. Başında belki yirmi otuz tane bigudi vardı. Üst dudağını boyamış, daha alt dudağına sıra gelmemişti. Yüzü zayıf ve buruşuktu. Yüzüme dikkatli dikkatli baktı ve:

— Gel, gel, dedi. Gel içeriye. Gel bakalım.

Niyetinin ne olduğunu anlıyamadım. İçeriye girdim. Kız öne düşmüştü. Arkasından gittim. Bir salona girdik ama hiç de iç açıcı bir yer değildi. Kadın arkamızdan geldi kapıyı kapattı. Karşıma dikildi. Başını iki tarafa sallaya sallaya, gözlerinden öfkeli bakışlarla beni süzüp:

— Sen Ahmet'in oğlusun değil mi? dedi.

— Evet, dedim.

— Bu kahrolası herifle gizli gizli görüşüyorsun değil mi? Anan karı hâlâ peşini bırakmıyor.

Fena hâlde canım sıkıldı. Dişlerimin arasından:

— Ben babamı yoklamaya geldim, dedim. Hasta olduğunu duydum. Benim gelişimden kimsenin haberi yok. Ben kendiliğimden geldim.

— Gelip de ne yapacaksın, serseri.

Artık kızmaya başlıyordum:

— Ben serseri değilim, dedim. Ben babamı yoklamaya geldim.

— Benim her şeyden haberim olur, dedi. Maaşından sana gizli gizli para veriyor, değil mi? Utanmaz.

— Utanmaz, terbiyesiz sensin.

Kadın üstüme atılacak oldu. Yüzümü gözümü tırmalıyacaktı. Göğsünden hırsla ittim. Arkasındaki kanepeye zıng diye oturdu ve avazı çıktığı kadar bağırmaya başladı.

Bu sırada da kapı açıldı, arkasında eski pijamalarla yüzünde epeyce uzamış sakalla babam salona girdi. Bir elinde kamış bir baston vardı, ona dayanıyordu. Öteki elini beline dayamıştı. Muhakkak bir tarafında bir sancı vardı. Yürürken ıh ıh diye sesler çıkartıyordu. Kadın onu görünce:

— Bana bak, dedi. Piç oğlun beni dövmeye gelmiş.

— Ben babamı yoklamaya geldim, dedim.

Babam çöker gibi oturmuştu. Bir iki soluktan sonra:

— Oğlum, dedi. Ben sana babalık etmedim. Seni aramadım bile. Sen beni ne diye yoklamaya gelirsin?

— Bilmiyorum, dedim. İçimden böyle geldi.

— İçinden geldi ha. Keşke gelmeseydin, bu perişan hâlimi, hele bu yuva yıkıcı, kepaze karıyı görmeseydin.

Kadın fırladı adamın üstüne. Fakat nasıl oldu bilmem, babamın elindeki kamış baston kafasına çarptı. Bir çığlık daha koparttı.

Babam canını dişine takarak ayağa kalkmıştı. Yüzü korkulacak kadar sararmıştı:

— Yeter artık, diye bağırdı. Yeter yılan karı. Senelerden beri çektiğim yeter. Senden memnun olduğum için değil, kendi cezamı çekmek için burada oturuyorum. Şu zavallıya acıyorum.

Babamı evinden arayınca, kapıya çıkan küçük bir kız babamın hasta olduğunu söyledi.

Babam kızı gösteriyordu. Ayakta güçlükle duruyordu. Kadın dişlerini gıcırdatarak haykırdı:

— Şimdi karakola gideceğim. Baba oğul beni dövdüğünüzü anlatacağım. İkinizi de hapislerde süründüreceğim.

Babam bastonu bir daha kaldırdı:

— Dur, birkaç tane daha indireyim de karakolda doğru söylediğine inansınlar, dedi. Çektiğim yeter artık. Hapishanede başımı dinlerim. Belki bir beylik hastahaneye yatırırlar.

Bayağı vurmak istiyor, bekliyordu.

— Yedi mahalleye zararın dokundu şirret. Yuvamı yıkmakla kalmadın, bana yapmadığın hakaret kalmadı. Hasta yatağımda aç bırakır, ilâçsız bırakırsın. Bütün maaşımı mundar tuvaletine verirsin. Sokak köpeği karı. Şu hâline bak. Tuh... Allah kahretsin seni.

Kadın:

— Bunları sen mi söylüyorsun Ahmet, dedi. Bana ha...

Babam:

— Ne zannettin, sana, dedi. Bundan sonra böyle. Allah seni bildiği gibi yapsın. Şu insan çocuk babam diye beni yoklamaya gelmiş. Yapmadığın hakareti bırakmadın.

Garip şey, o kadar şirret ve edepsiz olan kadın oturduğu yerde ağlamaya başlamıştı. Galiba senelerce ezilen erkek, senelerce çalışıp didinen ve kazancını bu yuva yıkıcı kadına veren erkek artık şu hasta hâlinde bile isyan etmişti.

— Sen bende para mı bırakırsın Allah'ın belâsı, dedi. Ne vereceğim bu çocuğa? Sen kendi kızını aç bırakan dişi köpeksin.

Kadın ağlaya ağlaya:

— Ben ha, ben ha, bunca yıllık karın ha? diyordu.

Babam:

— Bunca yıllık yılan, bunca yıllık rezil, dedi. Senin şikâyet etmediğin, bulaşmadığın bu apartmanda, bu mahallede kim kaldı? Komiser senin ne mal olduğunu bilmiyor mu? Allah'ın çirkef kulu.

Kızcağız ne babasına, ne de ağlayan anasına gidiyordu. Zaten zayıf, kansız bir kızdı.

Ben kapıya doğru giderken babam ağlamaklı bir sesle arkamdan:

— Bu hâli, anana, Güzine söyle, diyordu. "Babam köpekler gibi, bin defa pişman olmuş, azgınlığının cezasını bulmuş de."

Bana kapıyı açan kıza elimi uzattım. Garip bir ihtiyaçla o zayıf elini sıkarken:

— Gene gel ağabey, dedi.

Kendimi dışarıya atınca rahat bir nefes aldım. Bu ziyaretten ne anama, ne de Nesibe teyzeye söz ettim. İçimden gelen bir vazifeyi yapmıştım ama belki de babamı o hâlde gördüğüm için üzgündüm.

-8-

Nesibe teyze daha sık evine gidiyor, üst üste birkaç gece kalıyordu. Benim de çok sıkıldığımı biliyordu ama:

— Sabret oğlum, diyordu. Güzin de bayıldığı için bir herife varmadı. Tabiata karşı gelinmez. Şimdilik ses etmemek lâzım. Bir sırası gelince bu adamın ne mal olduğunu anlatırız.

Annem zaten sinirliydi. Odacılıktan yetişme bir adama vardığını öğrenirse hayatı büsbütün zehir olacaktı.

Orta sona geçtiğimiz zaman ben on beş yaşındaydım. Gülçin de on üçüne basmıştı. Böyle yetişme erkeklerde pek belli olmuyordu. Biraz seslerimiz kalınlaşıyor, gırtlağımızda bir büyüme oluyor ve sakal başlarımız yanaklarımıza doğru uzuyordu.

Tabiî bu yaşa gelmiş bazı çocuklarda büyük erkekler gibi sigara, içmek çoktan başlamış oluyordu. Hemen hepsi

saçlarını uzatıyor ve briyantin gibi bazı maddeler kullanıyor, kızlarla, kadınlarla konuşuyor, hatta okul arkadaşı olan kızlara ıslık çalıyorlardı.

Gülçin okuldaki kızların içinde hemen en güzeliydi. Sarı saçlı, mavi gözlü, yahut siyah saçlılar da vardı. Ama ben Gülçin'i hepsinden çok beğeniyordum.

Ama işte üçüncü sınıfa geçer geçmez Gülçin'i yanımdan kaldırmaları yetmemiş gibi şubesini de değiştirmişlerdi. Güzel havalarda bahçeye çıkarsak orada konuşuyorduk, yoksa bütün konuşmamız yemek saatlerine kalıyordu.

Bu sınıf ve şube değişikliğini İclal Hanım istemişti. Okulda birbirimiz için çocuklar, hatta öğretmenler "Seninki" demeye başlamışlardı. Ben sınıfın en sakin ve uslu öğrencisiydim.

Bir gün, Gülçin bana anlattı. Kızın gözlerine yavaş yavaş gözyaşı toplanıyordu.

— Murat, dedi. Annem börek yapmıştı. Ben şişmanlıyorum diye fazla bir şey yemiyorum. İki dilim koymuştu. O kadar böreği kim yiyecek anne, dedim. Eski alışkanlığı ile "Muratla beraber değil misin?"demez mi. Kendimi tutamadım. Murat kaldımı anne, dedim. Ben şimdiye kadar gördüğüm uygunsuz hareketleri Muratla birlikte otururken görmemiştim. Ceplerime sıkıştırılan mektupların, kulağıma fısıldanan sözlerin hesabını Allah bilir. Ne fenalığımızı gördün de benim şubemi değiştirdin anne? dedim. "Başımızda erkeğimiz yok. Ben senin için çalışıyor, yaşıyorum, dedikodu olmasın diyorum"dedi.

Gülçin, kızlarla bile arkadaşlık etmiyordu. Çoğu zaman annesi gezme olur bahanesiyle gelip kızını kapıdan alıyordu.

Kış başlangıcındaydı. Bir iki gün Gülçin'i göremedim. Pazar günü anneme anlattım. Belki biraz kalırım diye.

Gülçin göz yaşlarını tutamayarak olanları Murat'a anlattı.

Apartmanlarına gittim. İçeriden radyo sesi geliyordu. Bana kapıyı İclal Hanım açtı. Yüzü hafifçe kızardı:

— Bağışlayın, dedim. Gülçin'i okulda göremediğim için hasta olmasından korktum. İyi mi?

İclal Hanım yüzüme üzüntü ile bakarak:

— Ayağı burkulmuş, dedi. Ben gittim, söyledim müdüre. Doktor bir hafta kadar üzerine basmaması için tenbihte bulundu. Galiba bir lifi kopmuş.

Dönecektim. İclal Hanım kolumdan tuttu:

— Görmeyecek misin onu? dedi.

— Hayır, rahatsız etmiyeyim, dedim.

— Gelmediğin yer mi Murat, dedi.

— Artık her şey değişti, dedim. Ben istenmiyen arkadaş oldum.

İclal Hanım kapıyı kapattı. Beni sırtımdan salona doğru itti:

— Git, dedi. Gülçin salonda. Ben de geleceğim.

Salona girdim. Gülçin kanepede oturuyordu. Bir ayağı çıplaktı. Bana gülümsedi ve elini uzattı:

— Beni aradığın için çok teşekkür ederim Murat, dedi.

Rahatsız olan ayağının üzerine pansuman yapıyormuş. Ayağını üzerine koydu. Ben de rahat etmesi için serbest olan yanına oturdum.

İclal Hanım da salona girdi.

— Ooooo, dedi. Tertibat yapılmış burada, kim akıl etti?

Gülçin:

— Kanepeye ayağımı uzatırsam oturacak yer kalmıyor anneciğim.

— Demek Murat kendisine senin yanında bir yer açtı.

Gülçin:

— Biz senelerce yanyana oturduk anne, dedi. Hem aranızda ne olursa bana söyliyeceksin diye yemin ettirdiniz ya?

— Evet, ne oldu bakalım?

— Murat beni çok özlemiş anne.

— Sen de onu özledin mi?

— Özledim anneciğim, Murat'ı görünce öyle şaşırdım ki.

İclal Hanım bana:

— Seni aramadığı için gücendin mi dedi.

— Hayır, dedim. Ben çok özlemiştim onu. O belki özlememiştir.

Gülçin:

— Böyle bir şeyi anneme söyliyemezdim Murat, dedi. Annem bizim arkadaşlığımızdan hoşlanmıyordu. Ama düşünmedi ki beni yerimden kaldırmakla, şubemi değiştirmekle arkadaşlığımızın sonu gelmez. Ben bütün gün okulda kendimi yalnız ve iğreti hissediyorum. Oğlanlar beni rahatsız ediyor. Bu yüzden de liseyi Nişantaşı Kız Lisesi'nde okuyacağım.

— Desene yavaş yavaş annen beni, çok sevgili arkadaşımdan mahrum edecek?

— Böylesi daha iyi Murat.

— Sana öyle mi geliyor?

— Evet, annemin gönlü olsun.

Konu kapandı.

-9-

Cemil Beyin bana karşı gittikçe artan öfkesiyle benim annemi daha fazla üzmemek için sessizce bazı hareketlere tahammül etmem nihayet bir noktaya gelip dayandı.

Bir akşam ders çalışırken Cemil Bey bana en yüksek sesiyle bağırdı. Gittim, yemek masasına erken oturmuştu.

— Duymuyor musun? dedi. Ben senin baban değil miyim? Git şuradan bir şişe rakı al bana.

Bu benim hiç yapmadığım bir hareket, bir işti. Bütün sinirlerim boşalmıştı. Annem gizli gizli işaret ediyor, yalvarır gibi yüzüme bakıyordu. Paltomu giyerek çıktım.

Döndüğüm zaman Cemil Bey sabırsızlıkla haykırdı:

— Ne cehennemde kaldın?

Ses çıkartmadım. Şişeyi masanın üzerine koydum. Adamın nedense üzerinde bir azgınlık vardı. Dişlerini gıcırdatıyordu. Annem:

— Aklını başına al, dedi. Fazla ileriye gitme.

Adam ayağa kalktı:

— İleriye gidersem ne olacak. Bu haylaz oğlanın şımarıklığını ne zamana kadar çekeceğim. Ben adamı ayağımın altına alır, leşini sererim, anladın mı?

Annem:

— Oğlum, kendine dikkat et, diye bağırdı.

— Her hâlde benim yüzümde hiç kan kalmamış, bembeyaz kesilmiştim. Adam anneme doğru gidiyordu. Böyle şeylere hiç alışkın olmayan annem bayılacak gibi olmuştu. İkisinin arasına girdim.

Bütün vücudum titriyordu. Cemil Bey benim yakama yapıştı, elini kaldırdı, avucu suratımda patladı.

Annem bir çığlık kopardı. Ben kendimden geçtim artık. Adamın karnına bir tekme vurdum. Masa ile iskemlenin arasında yere düştü. Ağır küfürler savurarak, kalktı. Fakat ben de masanın üzerinden ekmek bıçağını aldım.

Annem üzerime atıldı. Bana arkamdan sımsıkı sarıldı.

Adam homurdanarak yerden kalktı. Rakı şişesini yakaladı, ben bir tekme daha savurdum. Cemil Bey iskemlenin üzerine çöktü. Şişe elinden düşmüş ve kırılmıştı. Keskin bir rakı kokusu sarmıştı yemek odasını.

Annem:

— Murat git, teyzene git, diye yalvarıyordu.

— Seni bu herifin ellerine bırakmam, dedim. Ben ona tokat vurmasını öğreteceğim.

— Korkma oğlum, ben yapacağımı bilirim.

— Sen bir şey yapamazsın anne, dedim. Ben bu odacı ayısına yapacağımı bilirim. Kepaze herifin ne mal olduğunu sen bilmiyorsun. Sen onun köydeki karısı değilsin. Varacak adam bulamadın da bu ayıyı mı seçtin?

Adamın yüzü o kadar kızardı ki, bir damarı çatlıyabilirdi. Annemin bu adamın ne olduğundan haberi yoktu. Şaşkın şaşkın bakıyordu.

— Murat, dedi. Haydi oğlum, git, sen teyzene git. Ben onunla konuşurum. Hiç merak etme beni.

Annemin ricalarıyla evden çıktım. Kitaplarımı çantama tıktım. Hırsımdan sokaklarda ağlıyordum. Dışarıda kar vardı. Cihangir'e kadar yürüdüm, teyzenin evine kadar gittim. Beni şaşkınlıkla karşıladı. Yemek yiyordu.

Durumu kendisine anlattım.

— Oğlum, dedi. Ne yapalım annenin alnının yazısıymış. Şimdilik daha ileriye varma.

Böylece Nesibe teyzenin evine yerleştim.

Kadıncağız bana denize karşı odalardan birini verdi. Vakit geç olduğu hâlde oraya bir karyola kurdu. Pencerenin önüne bir divan yerleştirdi. Bir elbise dolabı, bir çalışma masası alacaktı.

Murat hırsından ağlayarak karlı bir gecede Cihangir'e kadar yürüdü.

Kalan işleri sonraya bıraktık. Yüzümün sol tarafı kızarmıştı. Birkaç defa yıkadım. Gece hırsımdan uyuyamadım.

Ertesi gün öğle vakti annem okula geldi. Epeyce telâşlı ve üzüntülüydü. Bir vakit benim Nesibe Hanımla kalmamı istiyordu.

— Benim için katiyyen endişe duyma, diyordu. Sabahleyin onun çalıştığı bankaya gittim. Azgınlıklarını anlattım. En küçük bir şikâyetimde onu bankadan atacaklar.

Biraz müsterih olmuştum.

Çevrenin değişmesi benim üzerimde olumlu bir tesir yaptı. Nesibe teyze hemen her gün gidip annemi görüyordu. Galiba bir aralık Cemil Beyle yalnız kalarak ona bir şeyler söylemiş. Adam dilini yutmuş.

Ben daha iyi yemeye, daha rahat uyumaya başladım. Nesibe Hanımın parası çoktu. Yanımda bulunması düşüncesiyle cüzdanımı doldurmuştu. Ayrıca her sabah zorla cebime para koyuyordu. Ömrü süresince evlât yüzüne hasret kalmış olan bu kadıncağız bir pazar benimle birlikte İclal Hanımın apartmanına gittik.

Daha evvel okulda Gülçin'e söylemiştim. O da annesine anlatmış ve pazar günü için bizi beklemişlerdi.

Nesibe Hanım Gülçin'i tanıyordu. Ona hemen sarılmış göğsünde sıkmıştı. Sonra İclal Hanıma da sarılmış:

— Sizi Murat'ın sözlerinden tanıyorum, dedi. Maşallah ne kadar genç ve güzelsiniz yavrum, diyordu. Hayran oldum size. Eh, Gülçin gibi güzel bir kızın annesi başka türlü olabilir mi?

Nesibe teyze konuşkandı. Açık fikirli, hayli tahsilliydi. Salonun bir ucunda biz aile albümünü seyrederken onun sözlerini de takip ediyordum. Nesibe Hanım biraz ağır işittiği için yüksek sesle konuşurdu.

— Endişe etme yavrum, diyordu. Murat çok dürüst bir çocuktur. Ondan hiçbir fenalık gelmez. Keşke aralarındaki karşılıklı dostluk devam etse de siz de, biz de onların kuracakları yuva hakkında bir şeyler yapabilsek. Bu uzlaşma ileride değişebilir. Ama ne için aralarına girmeli.

İclal Hanım belki nezaketten susuyordu, ama onun da bu fikirde olduğundan şüphe edebilirdik.

-10-

Ben doğru Cihangir'e gitmiştim. Nesibe teyze, annemi görmeye gidip yemek vakti gelecekti.

Elim kalem tuttu tutalı her gün başımdan geçenleri yazmaya başlamıştım. Annem bazen bunları okur ve benim davranışlarım kadar duygularımı da öğrenir, bazen başını sallar, bazen yüzümü okşardı.

Fakat artık defterimi kimseye göstermiyecektim.

Ama bir yaşlı insan, duyan gören bir insan, daha o akşam bana şöyle söylüyordu:

— Derslerin bitti mi Murat?

— Bitti teyzeciğim.

— Artık yapacak bir şey kalmadı mı?

— Hayır.

— Yatacak mısın?

— Niyetim öyle. Ama bana daha anlatmadınız. Anneme uğradınız mı?

— Salona geç. Ben de geliyorum.

Beni yolladı, kendisi mutfağa gitti. Hemen sonra bir tepsiye koyduğu iki bardakla geldi:

— Murat ıhlamur pişirdim, içine bir diş karanfille bir fiske tarçın attım.

Bakalım beğenecek misin?

— Karanfilli ıhlamurları severek, bardakta bittiğine üzülerek içerken o annemi yokladığını, iyi olduğunu, Cemil Efendinin bütün zorunun benimle olduğunu, bunun sebebinin de kendisinin hiçbir zaman benim düzeyime çıkamıyacağını bilmesinden ileri geldiğini söyledi. Sonra:

— Bırakalım şimdi bunları, dedi. Benim seni alakoymaktan maksadım başka. Şimdi söyle bakayım bana. Sen o kızı

beğeniyorsun değil mi?

— Hangi kızı?

— Murat, anlamazlıktan gelip beni uğraştırma.

— Gülçin'den söz ediyorsan evet. Çok iyi arkadaş.

— Gülçin'de sana karşı bir yakınlık olmasa arkadaşlığınız böyle senelerce sürüp gitmezdi.

— Ben zararsız bir arkadaşım. İkimiz de çalışkanız. Zayıf ve sinirli olduğum için belki Gülçin bana acıyordur.

— Acımak başka, sevmek başka.

— Bilmiyorum. Zaten kızlara güvenilmez ki. Zengin, güzel, yakışıklı, mevki sahibi ararlar. Sen böyle bir düzeye erişinceye kadar bakarsın beğendiğin kız olgun bir erkekle evlenmiş.

— Bir aralık konuş bu kızla.

— Hemen annesine yetiştirir.

— Sen ilerisi için bir şeyler söyle. Meselâ dokunaklı, birkaç türlü anlamı olabilen bir söz söyle. Birbirini anlamış iki genç arasında ilerisi için bir bağlantı kurmak mümkündür. Sen yok yoksul bir genç değilsin. Bütün varım yoğum sana kalacak.

— Teyzeciğim. Allah sana çok ömür versin. Ama düşün miras yoluyla veya bağış, yada yardım yoluyla alınan para insanın kendi kazancı değildir. Senin bana en büyük yardımın yüksek tahsilimi yapıncaya kadar bana bakmak olabilir. Ben bir fakülteden diploma alınca nasıl olsa hayatımı kazanırım.

— Sana muhtaç değilim mi demek istiyorsun?

— Sana muhtaç olmasam bugün burada bulunmazdım teyze. Sana daha senelerce muhtacım. Sana karşı olan borçlarımı ancak yetiştikten sonra ödeyebilirim.

— Sen oku, fakülteni de bitir. Ben dünyada öz evlât yüzüne hasretim. Selvi ağacının bile kozalağı vardır. Benim hiç meyvam olmadı. Benim dalımda bir çiçek açmadı. Bir goncacık veremedim.

Nesibe teyzeye yaklaştım, yüzünden öptüm:

— Bazı meyva vermeyen, çiçek açmayan ağaçlara aşı yaparlar, dedim.

— O ne demek o? dedi.

— Ben de kanunen sana aşılandım. Senin dalında bir sürgün, senin filizinde açılacak bir tomurcuk değil miyim?

— Sen çok yaşa Murat, e mi?

Nesibe teyze gülümsüyordu ama gözlerinde yaşlar vardı.

İmtihanlar sırasında bir iki defa ders çalışmak için pazar günleri evlerine gitmiştim. İclal Hanım bu ziyaretlerimden hiç memnun görünmemişti. Aynı zamanda salonda kaldığım kadar bize yakın bir yerde oturmuş, gözlerini üzerimden ayırmamıştı.

Beni biraz olsun sevdiğine inandığım bu genç kadının bana sert ve biraz kırıcı davranmasındaki sebep her hâlde, son zamanlarda Gülçin'e söylediğim bazı sözler olacaktı.

Nesibe teyzeyle konuştuktan sonra okulda, koridorda bir pencere önünde Gülçin'le ayak üstü konuşmuştuk. Havalar yağışlı ve soğuktu, bahçeye çıkamıyorduk. Sınıflarımız da ayrılmıştı. Yemekhanede, çevremizde çocuklar bulunduğu için nerede rastlarsak orada konuşuyorduk.

Yanyana, aynı sırada oturduğumuz günleri arıyordum. Yalnız annesinde değil, onda da bir çekingenlik belirmişti.

Neydi hoşlarına gitmeyen sözüm?

"Belki birbirimizi göremeyiz Gülçin, büyük kararlar vermeden önce birbirimizle görüşmemiz her hâlde iyi olur

Gülçin,"demiştim. "Arkadaşlığımızın ömrümüzün boyunca sürecek bir anlaşma içinde ikimizi de mutlu bir hayata götürmesi mümkündür."

O gün Gülçin bana bu sözümü tekrarlatmış, sonra da kitabına kurşun kalemle aynen yazmıştı.

— Neden yazdın Gülçin? dedim.

— Anneme söyliyeceğim, demişti.

— Ama burada yapılmış bir hareket, sana zarar verecek bir söz yok.

— Sen bana ne söylersen anneme ulaştırıyorum.

— Bu kadar erkek arkadaşın var. İçlerinden yalnız ben mi kötü niyet taşıyan bir insanım.

— Hayır, ama annem senin için tenbih etmişti.

Biraz durduktan sonra:

— Öyleyse annene şunu da söyle, demiştim. "Murat kendisine sormadan evlenmememi istiyor" de.

Gülçin kızarmış, bir zaman düşünmüş ve bana sormuştu:

— Yazdığım sözlerin anlamı bu mu?

— Evet.

— Evlenmek için sana mı danışacağım.

— Evet.

— Sebebi var mı?

— Bir başkasıyla evlenmen belki beni çok üzer. Belki ikimizi de mutlu edecek bir anlaşmayı ortadan kaldırmış olursun.

— Ben seninle mutlu olabilir miyim?

— Sende böyle bir inanç yoksa beni hiç bekleme.

Yürüyüp giderken o bana yetişmiş, kolumu tutmuştu.

— Neden hemen bozuluyorsun?

— Alışık değilim senin böyle davranışına. Bugüne kadar sana zarar verecek hiçbir davranışta bulunmadım. Sana bir teklifte bulundumsa, tanıdığım her kızdan çok daha büyük değer verdiğim içindir.

— Bana karşı böyle duyguların mı vardı?

— Gülçin arkadaştık. Henüz arkadaşız. İlerisi için bir anlaşma düşünmeme bu arkadaşlık engel olamaz. Ben senin için hiçbir zaman kötü bir niyet beslemedim. Temiz duygulu iki arkadaştık. Ne kaçıp parklarda buluştuk, ne de bir pastacıda randevu verdik.

— Ben gider miydim oralara?

— Ben de gitmiyeceğin için sana teklifte bulunmadım.

— Nereden çıktı bu ilgilenme?

— Seni kaybetmekten korktuğum için.

— Demek içinde gizli duygular varmış.

— Sende yok mu?

— Hayır, ben kimseyi şimdiden peylemiş değilim.

— Çok yazık sevgili arkadaşım. Bak işte ben çok kıymet verdiğim ve kendisinden ilgi beklediğim bir evin kapısını çaldım. Elimde hediyelerimle gitmiştim oraya. Ama kapı açılmadı. Çünkü o evde beni bekleyen kimsecikler yoktu. Yeryüzünde tek başına kalmış bir insan gibi geri döndüm.

— Benzetmen hakikaten biraz acıklı. Ama ben on beş yaşında bir orta okul öğrencisinin ilkel duygularına inanacak bir kız değilim.

Gülçinin bu sözü beni çok kırmıştı. Daha sonraki günlerde onunla görüşmek için bahane aramadım. Hatta çok müsait günler olduğu ve ders kesiminden önce bir tanıma gezisi yapmak için öğretmenlerle beraber müzelere gittiğimiz zaman Gülçin kendi sınıfından uzun boylu bir oğlanla eşleşmişti. Benim de yanımda hayli fakir bir kız vardı.

Fakat sonradan Gülçin bana annesinden bir mektup getirdi. Ayak üstü cevabımı bekledi. İclal Hanım:

— Murat Bey, diye yazmıştı. Gülçin'in bazı dersleri zayıf. Vaktiniz müsait olursa şu bir kaç pazar günü bize geliniz.

Kısaca Gülçin'e:

— Pekâlâ dedim.

Tabiî isteksizdim. Fakat kırgınlığımı belli etmemeye çalıştım. Bu bizim için üç pazar sonra oldu. Son gidişimde, dersi bitirip ayrılırken İclal Hanım beni kapıya kadar götürmüş, kızını bir işaretle salonda bırakmış ve bana:

— Murat, demişti. Turfanda bazı düşüncelerle insanların birbirlerini bağlamaları gereksizdir. Çok iyi düşünen bir gençsiniz. İnsanlar ancak tutabilecekleri sözü vermelidirler. Önünüzde yedi sekiz yıllık bir tahsil süresi var. Bu kadar uzun bir zaman içinde hayatta insanın tahmin edemeyeceği kadar değişiklikler olur. İnsan sözünü tutamayacağı gibi boşuna da beklemiş olur. Bunları düşünerek söz vermeyen insanları suçlu görmemek lâzım.

Ne demek istediğini anlamıştım.

— İnsan ancak kıymet verdiklerini elden ve gözden çıkarmak istemez, dedi. İçten gelen duygular iyi niyetlerle, ümitlerle beslenip gürbüzleşir. Aslında iyi verimli bir ağacın çekirdeğinden çıkmış bir filiz gibi yeşermiş duyguları susuz ve havasız bırakmak onları köreltir.

İclal Hanım:

— İnsan hayatında bin türlü engellerle karşılaşır, dedi. Bunlar hayata tesir etmemeli yavrum.

— Suçlu isem bağışlayınız beni, dedim. Allah'a ısmarladık.

Apartmandan epeyce uzaklaşınca arkama dönüp baktım. İclal Hanım hâlâ kapının önündeydi ve onların salonundaki bir perde aralık duruyordu.

Gülçin annesinin yazdığı mektubu Murad'a verdi.

Sonra okullar açıldı, yeni ders yılı başladı. Lisede bir yıl evvelden kalma ve başka okullardan gelme öğrenciler vardı. Pek azı başarılı olarak sınıf geçmiş ve aynı okulda liseye devama başlamıştı.

Yeni gençler arasında kendime belli bir arkadaş bulamadım. Benim terbiyeli ve uslu bir öğrenci olduğumu bilen sınıf öğretmeni yanıma nazik bir kız kattı. Aynı sırada otura-

caktık. Öğretmen:

— Gülhiz Hanım, demişti. Siz murat'ın yanında oturunuz. Arkadaşlığından memnun kalacağınızı umarım.

Gülhiz uçuk renkli, koyu sarı saçlı, yeşil gözlü, beyaz, o da gelişmiş bir kızdı. Sesi ince ve hareketleri saygılı olduğu kadar da korkaktı.

Haşarı çocukların arasında o kendisini tamamıyla yalnız hissediyor, oyunlara münakaşalara katılmıyordu. Gülçin'in oynak, keskin zekâsı onda yoktu. Belirli bir varlık gösteremiyordu ama tamamıyla saf ve saygılıydı.

Çocuklar bana işittirecek gibi konuşuyorlardı:

— Gülçin giderse Gülhiz gelir.

Artık güç kuvvet bakımından pısırık değildim. On altı yaş bana yararmış, sıhhatimi kazanmak beni kendime güvenir hâle getirmişti. Sınıfta öyle pek kabadayı geçinen çocuk da yoktu. Hepsi sigara içiyorlardı. Kötü alışkanlıklara tutulmuşlardı. Öksürüyor, sık sık hastalanıyor, okuldan kaçıyor, sustalı çakı taşıdıkları, uygunsuz hareketlerde bulundukları ve şikâyet sebebi oldukları için disiplin kuruluna gidiyorlardı.

Devre değişip de ortadan liseye geçince terbiye düzeyi de çok aşağı inmiş görünüyordu. Koca sınıfta kızlar da dahil olmak üzere, Gülhizle benden başka derse dikkat eden öğrenci yoktu.

Kışa doğru Gülhiz beni evine davet etti. Yaş günü imiş. On beş yaşını tamamlıyor, on altıya basıyormuş.

Bana kalabalık olmayacağını, ilkokul arkadaşı kızlardan başka pek gelip gidenleri olmadığını söyledi.

Bir çarşamba akşamına rastlamıştı. Bir buket yaptırarak oturdukları apartmana gittim.

Gülhiz'in şişman, aydınlık yüzlü, tam Türk tipi bir annesi, benim yaşımda bir ağabeyi ve yarbay babası vardı. Benden önce çağırdıkları beş altı genç gelmişlerdi. Bunların hemen hepsi akrabalarıydı, apartmandan da iki kişi gelmişlerdi. Yalnız ben yabancıydım. Ötekilerin hepsi birbirini tanıyorlardı.

Gülhiz için pasta yapılmış, apartmanın küçük salonu hediye çiçek sepetleriyle süslenmişti. Misafirlerle, aile ile tanıştım, tebrik ettik, pek konuşkan olmayan kız çok güzel giyinmişti.

Ben pek konuşmak istemiyordum. Gülhiz:

— Baba, dedi. sigara içmeyen, okuldan ve dersten kaçmayan bir tek öğrenci varsa o da Murat Bey. Ama biraz neşesiz. Çocukların söylediklerine göre çok sevdiği bir sıra arkadaşı varmış, onu okuldan çıkartmış annesi, Murat Bey buna üzülmüş.

Ben böylece ortaya atılmaktan pek hoşlanmadım:

— Ben haşarı veya tembel arkadaş sevmem, dedim. Gülçin çalışkan bir kızdı. Dört yıl okulda, aynı sırada yanyana oturmuştuk. Hepsi bundan ibaret. Ayrıca bizi yaklaştıran bir ortak yanımız babasızlıktı.

Gülhiz:

— Tamam, dedi. Murat Bey için çocuklar "Babasızlar" diyor. Bunun ne demek olduğunu merak ettim, ama sormadım kimseye.

Yarbay gözleriyle bana soruyordu. Bu konuyu kapatmak için:

— Gülçin'in babası ölmüş, dedim. Benim babam annemden ayrılmış. Bir çocuk olarak ikimiz de bundan üzgündük.

On beş yaşlarında kadar, mavi gözlü, zayıf bir kız:

— Sizin Gülçin'in soyadı nedir? dedi. Onur mu?

Murat, Gülhiz'in yaş günü toplantısına gitmişti.

— Evet, dedim.

— Kumral bir kız değil mi?

— Evet. Zannedersem Nişantaşı Kız Lisesinde.

— Evet evet, dedi kız. Aynı sınıftayız. Onlar da Şişli'de oturuyorlar. Annesi hiç üşenmiyor, sabahleyin getiriyor, akşam da gelip alıyor.

Gülhizle alışık olmadığım bir gün geçirdikten sonra Nesibe teyzenin evine döndüm.

-11-

O günün hikâyesini Nesibe teyzeye anlattığım zaman biraz eğlendiğim için memnun oldu.

Okulda buluştuğumuz zaman Gülhiz, bana davetine geldiğim için teşekkür etti ve büyüklerinin beni çok beğendiğinden söz etti. Biraz sonra da, benden sonra biraz daha kalan gençlerin, benim toplum dışında yaşadığımdan, bunun da iyi bir şey olmadığından söz ettiklerini anlattı.

Kız sözünü bitirirken:

— Ama, dedi. Siz böyle sağlam ve ciddi bir karaktere sahip olmasaydınız ben bu okulda, özellikle bu sınıfta okuyamazdım. Babam yaş günü filân yapıyor ama asker kafasıyla biraz fazla eskiye bağlıdır. En küçük bir dedikodu olsa beni okuldan çekip alacağından hiç şüphem yok.

Yanımda görmeye alıştığım koyu kumral Gülçin'in yerine renkleri daha açık ve hafif, ama onun kadar gelişmiş Gülhiz bulunuyordu. Onu daha iyi anlamak için önünden, arkasından bakıyordum. Bazen yüzüne bakarken daldığım oluyor, kız bana sorarken kendi üzerine bakınıyordu:

— Ne var, bir şey mi var bende Murat Bey, diyordu.

— Yok, diyordum, dalmışım. Ben, bazen öyle dalgın olurum ki, bakarım da görmem. Kafam başka şeyle meşguldür.

Gülhizlerin apartman dairesi okula biraz yakındı. Ama akşamları öğrenciler toplu olarak çıktıklarından kız bana rica ediyordu:

— Bu haşaratın arasında kalmak istemiyorum. Beraber çıkalım.

Öyle yapıyorduk. Okuldan çıkar çıkmaz buluşan öğrenciler gibi biz de yanyana yürüyorduk. Ben onların apartmanına gelince duruyordum. Gülhiz:

— İyi akşamlar Murat Bey, diyordu.

Ben de:

— İyi akşamlar Gülhiz Hanım, diyordum.

Tabiat artık benim üzerimde de baskısını yapıyordu. Artık karşımda Gülçin yoktu. Onun kumral saçlarının buklelerini, kara gözlerinin içindeki kıvılcımlı ve gülümseyen bakışlarını seyredemiyordum.

Gülhiz benim için yepyeni bir kızdı. Huyunu, karakterini bilmiyordum. Ama sakinliğiyle, yaratılışıyla beni oyalıyordu. Yine başka gençlere bakmıyordum.

Her hâlde kız olduğu için daha çekingen bulunmasına rağmen o da hislerinin etkisi altındaydı. Beni dikkatle dinliyor, elini tuttuğum zaman önce biraz çekiniyor, sonra yavaş yavaş elini bırakıyordu.

Akşamları, okuldan ayrılırken, başkalarının görmediği bir sırada elini tutuyor ve öyle yürüyorduk. Bir iki defa parkın önünden geçerken bir kızla bir oğlanın değil elele tutuşmak, birbirlerine iyice sokularak bir sıranın üzerinde oturduklarını görüyorduk.

Gülhiz onlara bakmak istemiyor, görmemezlikten geliyordu. O parktan geçmek istemediği oluyordu. Ama böyle gençlerin sokakta da birbirlerine sarılarak, kollarını birbirlerinin bellerine sararak hayasızca yürüdüklerini görüyorduk.

Kızın bu gençler hakkında neler düşündüklerini sorduğum zaman bana:

— Bilmem, dedi. Hiç düşünmemiştim. Ama bence böyle dolaşmak hiç de iyi değil. Bu hâl biraz hayvanlaşmak olmu-

yor mu? İnsanları birbirlerine bağlayan tertemiz sevgi, insanın içinde değil midir? Sonra bizim toplumumuz muhakkak ki böyle sokak ortasında sevgi gösterileri yapılmasını uygun bulmaz.

Gülhiz'in temkinli ve biraz geriye bağlı bir kız olması çok hoşuma gitti. Ona karşı daha saygılı olmamam gerekiyordu. Kızcağız benim biraz fazla heyecanlı olmamı tenkit etmiş gibiydi.

Yeni arkadaşım da uyanık ve tarafsız olarak düşünen, doğruyu, iyiyi bulup ortaya çıkarmak isteyen bir kızdı.

Ben öteden beri bir açlığı giderir, birisiyle mücadele eder gibi çalışırdım. Derslerdeki başarım fazla zeki olduğumdan değil, bu çalışmamdan, âdeta dersleri yenmemden ileri geliyordu. Hiçbir gece bir dersi tamamen öğrendiğime kendi kendimi inandırmadan yatmazdım.

Bazen Nesibe teyze aralık kapıdan içeriye bakıyor, benim, belki de hareketsiz, yerimden kalkmadan çalıştığımı görüyordu. Beni rahatsız ederse ya yiyecek bir şey getirmek veya meyva, ya da şerbet gibi bir şey vermek için olurdu. Yine de bir şey sormaz, önümdeki kitaba bir göz atar, geldiği gibi sessiz ve gürültüsüz uzaklaşıp giderdi.

Evvelce aldığım notlar sınıf geçmeme yeterli olduğundan benim için son notlardan korku yoktu. Ama yine de çalışıyordum.

-12-

Lise ikiye, onuncu sınıfa geçtim. Haziranda tatil ayları başladı. Dersler benim için mükemmel bir meşgale idi. Şimdi birden boşalmış gibiydim. Şimdi kitap merakı gibi spor merakı da beni meşgul ediyordu. Bir taraftan annemle her an ve istedikçe görüşemediğim için içimde bir tedirginlik vardı.

Annem iki üç günde bir kendisini görmeye giden Nesibe teyze ile bazen bana bir haber, bazen yazılı bir kağıtçık gönderiyordu. O adamla evli olduğu müddetçe ben doğup büyüdüğüm o daireye gitmiyecektim. Eğer bir yerde o Cemil Beyle karşılaşırsam, gururumu fena hâlde kıran, o tokadı kendisine fazlasıyla iade edecektim.

Annem bunu çok iyi anlamıştı. Nesibe teyzenin beni yatıştırmak için çalışması boşunaydı. Hatta bunun lâfını ettirmiyordum. Birgün bana manevî evlâtlığı olduğumu ve kendisine itaat etmem gerektiğini söyleyince:

— Bunu sen istedin teyze, dedim. Ben hem okuyup hem de hayatımı kazanmaktan aciz değilim. Seni rahatsız etmeyiveririm.

Nesibe teyze bu sözüme çok üzüldü:

— Yanıldım Murat, dedi. Sana böyle bir söz söylememem gerekirdi. Ama emin ol ki, sana analık olduğum için değil, senin annene çok emek verdiğimi ve evlâtsızlık acısını seninle gidermeye çalıştığımı da düşün. Ben kimsesizim oğlum. Senin bu eve girip çıkman, benimle bir çatı altında yaşaman, ara sıra yanıma gelip hatırımı sorman, tatlı bir sözün ne büyük bir devlet benim için.

Sonra gözlerini siliyordu:

— Anan çok talihsiz kadın. O da bu herife vardığına çok pişman. Alnına yazılmış bir kere. Şimdi ayrılması da bir takım müadeleye sebep olacak. Şırnaşık herif kolay kolay bırakır mı? Seni düşünüyor annen.

Ben böyle bir konuşmaya yanaşmak istemiyordum:

— Beni düşünmesin. Keşke ben küçükken uygun birisini bulup evlenseydi. İyi kötü, üvey babaya alışırdım.

Bir gün bir maça gitmiştim. Çıkış sırasında birisi elini omuzuma koydu. Baktım, asıl babam olan Ahmet Bey.

Onu en son evinde pijamalarla görmüştüm. Bir seneye yakın bir zaman geçmişti aradan. Hâlinde bir başkalık vardı. Onu düşkün, zayıf, renksiz görmüştüm. Bayağı kıyafeti düzelmiş ve kilosu da artmıştı.Yalnız saçları ve bıyıkları birazda beyazdı.

Beni halkın arasında öptü. Omuzlarıma sarıldı:

— Acele bir işin var mı oğlum, dedi.

— Yok, dedim. Tatildeyim.

— Haydi bize gidelim.

— Size mi?

— Evet, bir çay içersin. Biraz konuşuruz.

O eve, o şirret kadının bulunduğu eve gitmek hiç de işime gelmiyordu. Ama babam beni biraz fazlaca zorladı. Hatırı için gittim. Kapıyı Semahat açtı. Beni görünce kızarıp gülümsedi. Ben de onun yüzünü okşadım.

Salona girdik. Babamın sonradan aldığı kadın, Sadiye Hanım koltuklardan birinde oturuyordu. Babamın kendisini toplamasına karşılık o arkasında basit bir entari ile zayıf ve renksizdi. Başında da artık bir yığın bigudi yoktu.

Ben başımla selâm verdim. Sadiye Hanım:

— Hoş geldiniz oğlum, dedi.

Sesinde inanılmaz bir yumuşaklık, belli bir hüzün vardı. Evvelki gelişimde gördüğüm o şirret kadın, o üstüme atılan kadın sanki bu değildi. Beni pek de öfke taşımayan gözlerle süzüyordu.

Bir yere oturdum. Babam:

— Semahat, dedi. Sen çay takımını hazırla. Ben ocağa koyarım ibriği.

Baba kız çıktılar. Sadiye Hanım:

— Nasılsınız Murat Bey, dedi.

— Hamdolsun iyiyim, dedim Siz nasılsınız.

Kadın içini çekti:

— Ben hiç iyi değilim. Bir takım sancılarım var. Allah razı olsun Ahmet Bey hekime baktırdı, bana söylemiyorlar ama hastalığım pek de iyi olacak soydan değil.

— Geçer inşallah, dedim.

Bir daha içini çekti:

— Anneniz iyi mi? dedi.

— Her hâlde iyi olacak. Ben teyze ile oturuyorum.

— Hani sizi evlât edinen hanımla mı?

— Evet.

— Neden annenizle oturmuyorsunuz?

— Üvey baba var orada?

— Murat Bey, ölenlerle ölünmüyor. Ne erkeksiz ev olur, ne kadınsız.

Babam döndü. Oturdu sigarasını yaktı:

— Murat, dedi. İmtihanlar nasıl geçti?

— İyi, dedim. Onuncu sınıfa geçtim.

— Takıntın filân yok ya?

— Hayır, zaten hiçbir zaman olmadı. Bir defa hastalandım. O yüzden kalmıştım sınıfta.

Babam da içini çekti:

— Sana hiçbir zaman babalık edemedim Murat, dedi. Sen benim için bedavadan bir evlâtsın. Bir şeye ihtiyacın var mı?

— Hayır.

— Rica ederim söyle. Para cihetinden sıkıntın olabilir.

— Hayır, biliyorsunuz ki, Nesibe teyze zengin. Onunla birlikte oturuyorum.

Babam hiç çekinmeden:

— Annen nasıl? dedi.

— İyi imiş, dedim. O adam evdeyken ben gidip görüşmem. Bazen annem okula geliyor. Orada, ayak üstü görüşüyoruz.

— Murat, annen çok zeki, temkinli bir kadındır. Sana çok düşkündür. Ama talihsizin biri de o. Benim gibi dengesiz bir erkeğe düştü. Usandı benim kepazeliklerimden. Senin için nafaka bile istemedi.

Babam çok üzgündü. Sadiye Hanım:

— İnsan başına neler geleceğini bilmez, dedi. Her şeyin başı sağlık. Şimdi ortada bu kızcağız var. Bana da yol göründü:

Soluk yüzüne iki damla yaş tekerlendi. Babam:

— Hemen kendine ölümü kondurma, dedi. Tedavi ediliyorsun işte. Daha elimizden ne gelir.

Birer bardak çay içtik. Babam beni sokağın başına kadar yolcu etmek için beraber geldi. Köşede durduk:

— Sizde çok değişiklik var, dedim.

— Evet, dedi babam. Buna da sen sebep oldun.

— Ben mi?

— Evet, beni yoklamaya geldiğini hatırlarsın. Sadiye edepsizliğini yine göstermişti. Yüzünü gözünü yırtacaktı senin. Ben hastaydım. Ağrılarım vardı. Ama artık canıma yetmişti. Belki istemeyerek vurdum ona. Senden sonra tekrar üstüme atılmaya kalktı. Bu da bardağı taşıran son damla su oldu. Canımı dişime taktım, saçlarından kavradım, yıktım yere. O haykırır, kızcağız elime ayağıma sarılır. Her neyse, kadın beni delirdi zannetti, dilini tuttu. Sonra da hastalık çıktı ortaya. İdareyi ele aldım artık. O da kremdi, şampuandı, berberdi diye avuç dolusu parayı sokağa atmı-

yor. Canına düştü. Şimdi de ilâç ve doktor masrafı çıktı ama yine de idare ediyoruz.

Babam yıllık iznini almış. Ara sıra pek bunalırsa maça gidiyormuş. Sadiye Hanımın durumu pek iyi değilmiş.

Ne garip, annemin yuvasının yıkılmasına sebep olan kadın şimdi ondan çok daha beter duruma düşmüştü. Canıyla uğraşıyordu. Allah ona uygun bulduğu cezayı dünyada iken veriyordu.

O gece benim anlattıklarımı dinleyen Nesibe teyze:

— Murat, dedi. Babanın annenle geçinememesinin bir sebebi de annenin daha kültürlü bir kadın oluşudur. Hem güzel, hem bilgili, sazlı, sözlü, bir de yabancı dil bilen bir kadın. Anneannen de öyleydi. Soyluydu ana tarafınız. Babanda, annenin karşısında aşağılık duygusu belirmişti. Bir insan evlilikte yalnız gençlik ve güzellik aramamalı. Her şeyden önce aynı düzeyde ve birbirine denk olmalı evliler. Baban da nisbeten basit bir erkekti. Yakışıklıydı, konuşması yerindeydi ama ancak işte bir lise tahsili yapmıştı. Annen bir fakülte mezunu. Herhangi bir toplantıda bir bahis açıldığı zaman annen söz sahibi olurdu. Babana susmak düşerdi. Bir erkek için bu durum her hâlde pek çekici olmasa gerek.

Nesibe teyze bana bilmediğim şeyleri anlatıyordu:

— Annen böyle bir konuşma sırasında "öyle değil mi Ahmet Bey" derdi. O da "evet, tamam"gibi bir cevap verirdi. Fakat dava bununla halledilemezdi. Baban annenin kendisine acıdığını anlıyordu. Bu yüzden arada bir soğukluk başlamıştı. İşin sonunu biliyorsun. Ayrılığa kadar gittiler.

— Ne olduysa bana oldu.

— Hayır, sana ne oldu ki... Zavallı annen berbat bir evlenme yaptı.

Bu topluma ait bir problemdi. Ama beni de etkilemişti.

-13-

Ertesi yıl, on birinci sınıfa geçmiştim ve on yedi yaşındaydım. Yaza doğru iki büyük olayla karşılaştık.

Önce Sadiye Hanım öldü. Yakalandığı kötü bir hastalıktan kurtulamamış, uzun zaman yattıktan sonra ölüp gitmişti.

Benim bundan haberim olmazdı. Ama Nesibe teyze eve bir telefon almıştı. Ben de babama telefon numarasını vermiştim. Babam bir sabah bana telefon ederek olayı anlattı ve:

— Sevaptır, dedi. Teyzen müsaade ederse Semahat iki günde sizde kalsın.

Ben komşulardan birinin evine gönderilen kızı Nesibe teyzeye getirdim. O artık öksüz bir kızdı. Yedi yaşındaydı, okula o sene başlamıştı ama annesinin öldüğünü biliyordu.

Babam pek fazla üzgün görünmüyordu. Sadiye Hanımın kahrını uzun yıllar çekmişti. Kadının şirretliği yüzünden parasız, kıyafetsiz, gursuz yaşamıştı. O gün bana:

— Çok ıstırap çekiyordu, dedi. Kurtuldu. Allah günahlarını affetsin.

Çocuk iki gün, iki gece Nesibe teyzeyle kaldı. Sonra babam geldi ve kızı alarak götürdü. Nesibe teyze daima sakin ve makul bir kadındı.

—Ahmet Bey, bu yavrucağı ne yapacaksın? diyordu.

Babam perişan bir hâlde:

— Sabahları okula bırakırım, akşamları da ben gidip alıncaya kadar hademelere rica ederim, bakıverirler, diyordu.

Onun bu hâli tıpkı annemle benim hâlime benzemişti. Artık öksüz, anasız bir kız vardı onun yanında. Ona anasızlığı belli etmemeye çalışacaktı. Babam gibi bir erkek, bir kız çocuğuna ne kadar bakabilir?

Bu olayın sarsıntısı geçmeden bir gece yine telefonla uyandık. Nesibe teyze komşu daireye geçerek oradan telefon eden anneme hemen geleceği cevabını vermişti.

Bana etraflı bilgi vermedi. Yalnız, başı sıkıntıdaymış, dedi.

Annem çok zor bir durumda kalmasa böyle hem komşusunu, hem de Nesibe teyzeyi rahatsız etmezdi.

Yaşlı kadını yalnız bırakmadım. Ben de bareber gittim. Fakat ortada öyle pek karışıklık ve telâş görmedik. Yalnız annem pek soluk bir yüzle kapıyı açtı. İçeriye girdik.

Olay şu idi: Köylü tipli, şişmanca bir kadın gündüz gelmiş. Dili biraz Anadolu şivesine çalıyormuş. Ne istediğini soran annem:

— Ben Cemil Efendinin köyde bıraktığı eşiyim, demiş.

Annem, Cemil Beyin bu derecede bir insan olacağına inanmamış. Ama kadının nüfus kâğıdını görmüş. İmam nikâhıyla daha askerlik çağındayken evlenmiş. O tarihte de banka şubesinde odacı imiş. Cemil oğlu Şaban. Annem kadını alakoymuş. O zavallının ne suçu var.

Kadını bir tarafa saklamış. Cemil Bey gelip yemeye oturunca kadını yemek odasına yollamış. Cemil Efendi birden afallamış ve:

— Zehra, nereden çıktın? diye bağırmış.

Annem de girmiş içeriye. Gülmeye başlamış:

— Şaban Efendi, sen Zehra'nın nereden çıktığını değil, ceza evinden nasıl çıkacağını düşün. Ben sana insan aldatmasını öğretirim.

Cemil, perişan bir hâlde kadını alarak evden çıkıp gitmiş. Bunun üzerine annem korkmuş. Cahil adamın bir kötülük yapacağından endişeye düşerek Nesibe teyzeyi çağırmış.

Cemil hiç birşey yapmadı. Nesibe teyze hemen bir avukat bularak annemden vekâlet aldırarak hemen dava açtırmıştı.

Şaban, babasının adını kullanarak, zayiinden bir nüfus kâğıdı çıkartarak ikinci bir evlenme yapmış bulunuyordu.

Savcılık kendisini çağırdığı zaman imam nikâhıyla aldığı kadını istemediğini, onu hemen boşayacağını, annemle oturmak istediğini ileri sürünce kendisine bu işin kendi rızasıyla olamıyacağı anlatılmıştı.

İster istemez annemle beraber kalıyorduk. Annem çalışıyordu. Cemil bir kaç kere yolunu kesmiş. Nihayet bir gece de daireye geldi. Kapı çalındı. Ben açtım. Karşımda onu gördüm. Üstü, başı içki kokuyordu. Yüzünde iğrenç bir sırıtma vardı.

İçeriye aldım, ilk işim suratına sesi duvarlarda çınlayan bir tokat vurmak oldu. Adam homurdanarak, söylenerek kaçtı. İlk işi semtin karakoluna gitmek olmuş. Fakat Nesibe teyze karakoldan can emniyeti için savcılıktan aldığı emri çoktan bildirmiş ve tedbir aldırmıştı. Cemil Efendi şikâyet için oraya gidince dava neticesine kadar semte gelmemesi kendisine bildirilmiş, sarhoş adam kimsenin kendisini nikâhlı karısının yanına gitmekten alakoyamıyacağını anlatınca güzellikle yola getirmek istemişler, adam ağzını bozunca da bir tutanak düzenleyip yanına iki kişi katıp müdüriyete yollamışlar.

Cemil'in evinde, ilk karısını dövmeye kalktığını, köye gitmeye zorladığını, fakat enişteşinin ağır basarak onu eve almadığını öğrendik.

Mahkeme bir tek celsede Cemil oğlu Şaban'ın hüviyeti-

ni gizleyerek ikinci bir evlenme yaptığını tesbit etmiş ve derhâl annemle arasındaki nikâh bozulmuş ve Cemil oğlu Şaban ağır bir tazminata mahkûm edilmişti.

Annemin bu ikinci kocası canını kurtarmak istercesine kaçıp gitmişti. Annem ondan alınacak iğrenç tazminata tenezzül edecek kadın değildi. Zaten maaşından başka birşeyi olmayan Şaban, artık işini uydurup elde ettiği memuriyetinden de olmuştu.

İki yıllık haysiyetsiz, düzensiz evlilik hayatından sonra annem yeniden yalnız kalmıştı. Bu ikinci evliliği onun için utanç verici bir aldanış olmuştu.

Annemin ısrarıyla tekrar Şişli'deki apartman dairesine taşındık. Nesibe Hanım bana sahip çıkmaya kalkmadı. Biliyordu ki, annemin yalnız yaşamasına imkân yok. Hâlâ güzel ve çekici olan ve genç sayılan bu kadın bütün gün çalıştıktan sonra ev işleriyle de uğraşamaz. Ona analık etmek gerekir.

Fakat annemle benim aramda yeni bir açıklık başlamıştı. Bir zamanlar babasızlık yüzünden moralim bozuktu. Sonradan annemin sevgisini toplum içinde serseri olan bir adamla paylaşmış, üstelik bu adamdan hakaret görmüştüm.

İkimiz de birbirimiz için can verecek kadar içli birer sevgi taşıyorduk ama yine birbirimize karşı eski ve hareketli sevgi kalmamıştı.

On sekiz yaş, insanların artık kendi davranışlardan sorumlu oldukları bir çağ.

Belki hassasiyetim, belki içimden gelen bir istek beni Edebiyat Fakültesine itmişti. Orasını tercih ettim. Ticarete kabiliyetim yoktu. Bir avukat veya hakim olamazdım. Hekimlikte de hevesim yoktu. İnsanların elemleri ve ıstıraplarıyla karşılaşmak istememiştim.

Gerek annem, gerek teyzem beni fakülte seçmekte tamamıyla serbest bırakmışlardı.

Burada kaderin de bir oyunu olsa gerekti. Liseden mezun olunca Nesibe teyze bana bir araba hediye etmişti. Zavallı annem, zavallı diyorum, bu zengin ve tutumlu kadın karşısında hakikaten bir zavallıydı. Çalışmasa bir işçi gibi aç kalırdı. Babasından kalan ev onu geçindiremezdi. Garip bir tutku ile bu evi olduğu gibi muhafaza ediyordu. Hâlbuki onu, o da bir müteahhide verip kendisine düşecek dört beş daire ile çalışmadan da yaşama yolunu bulabilirdi. Bunu yapmıyor, yapamıyordu. O da kendisini artık tamamıyla yalnız hissediyordu. Sanki ben Nesibe Hanıma evlâtlık olmakla ondan elimi çekmişim...

Fakülte bana rahat geldi. Ve edebiyatı seçmekle talihin beni itelediği yola doğru da yürümüş olduğumu sonradan anladım.

Bir bayram günü mezarlıktan dönüyordum. Ziyarete gelenler kalabalıktı. Omuzuma bir el dokundu. Döndüm. Beni durduran İclal Hanımmış. Bir adım gerisinde Gülçin vardı.

— Burada ne işin var senin Murat?

Ben cevap vermeden kızına seslendi:

— Gülçin sıra arkadaşına elini uzatmayacak mısın?

Kız içini çekerek:

— Müsaadenizi bekliyorum anneciğim, dedi.

İclal Hanım bu sözdeki serzenişi anlamamış göründü. Fakat epeyce de üzülmüştü.

— Babamı kaybettim, dedim. Altı ay kadar oluyor.

İclal Hanım üzülmüş göründü.

— Zaten ayrıydınız Murat, dedi. Ama ne de olsa babandı.

Murat bayramda kabir ziyaretinden dönerken, Gülçin ve annesiyle karşılaştı.

— Vasıtalar hep dolu, dedim. İsterseniz evinize kadar götüreyim.

— Araban var öyle mi?

— Analığımın hediyesi, dedim.

Gülçin:

— Araban olduğuna göre kız arkadaşlarının sayısı da artmıştır, dedi.

— Ben senin kadar vefasız değilim Gülçin, dedim. Kız ar-

kadaş kıyamet gibi. Ama benim sıra arkadaşım, okul arkadaşım yok içlerinde. Ana kız beni nasıl uzaklaştırdığınızı hatırlarsınız.

İclal Hanım:

— Murat yüzleme, dedi. Ben üzülmedim mi sanıyorsun? Ama bizim birbirimizden başka kimsemiz yok.

— Kim ayırmaya kalktı ki sizi İclal Hanım.

Ana kız arabada benim yanıma bindiler. Hatta İclal Hanım kızını benim tarafıma oturttu. Evlerine kadar hiç konuşmadık. Apartmanda bana bir şey içmeyi teklif ettiler.

Onları görmeyeli üç seneden fazla olmuştu. Gülçin biraz daha boylanmıştı. Biraz daha irilmişti, ama o çocuksu gülümsemesini bırakmamıştı.

İclal Hanım annemi, teyzeyi sordu. Birlikte oturduğumuzu ve üvey kardeşimi de yanımıza aldığımızı, onun da okula gittiğini ve babamızdan ona yetim maaşı bağlandığını anlattım.

— Hangi fakültedesin? dedi.

— Edebiyatta.

— Hani hekim olacaktın?

— Kendi ıstırabım yetiyordu. Gece gündüz başkalarının ağrıları, sızıları ile uğraşmak istemedim.

— İyi ama oradan bir meslek sahibi olarak çıkamazsın. Nihayet bir memur veya şair mi olacaksın?

— Ne olacağımı bilmiyorum. Kazanç için düşünüyorsanız Nesibe teyze şimdiden iki dairesini bana verdi, annem de babasından kalan evi müteahhide veriyor. Beş daire olacak.

— Desene şimdiden zenginsin?

— Belki ama ben ancak kendi kazancıma bakarım.

— Sana tuhaf bir şey söyliyeyim mi? Gülçin de edebiyatta.

Biraz şaşırdım.

— Ben hiç rastlamadım, dedim.

— Belki Gülhiz'den fırsat bulamamışsındır.

— Gülhiz'i liseden aldılardı. Sonradan ne olduğunu bilmiyorum. Gülçin neden Pedagojiye girmedi?

— Müracaat çok olmuş. Dışarıya gönderirler diye yüksek öğretmen okuluna gitmesine ben engel oldum.

Büyüklü küçüklü bayram ziyaretine gelenlerin kapıdan girmeleri benim gitmemi gerektiriyordu. Hemen ayağa kalkmıştım. Gülçin:

— Anne, diye itiraz etti.

İclal Hanım:

— Bizim babasızlar, dedi. Murat da oğlum sayılır.

Sonra bana döndü:

— Nesibe Hanıma, annene çok selâmlar, dedi. Gülçin, ağabeyini geçir.

Salondan çıktık. Holü geçtik. Küçük giriş yerinin kapısındaydık. Gülçin bana sokuldu, ellerini omuzlarıma koydu:

— Benden bilme, dedi. Bana kalsaydı böyle olmazdı Murat.

Daha fazla bir şeyler söylemek istiyordu. Gözlerimin içine bakan gözlerinde yaşlar, birikiyor, göz bebekleri beyazlaşıyordu.

Onu göğsüme bastırdım. Omuzlarını iyice sıktım. Başını çenemin altına sokmuştu. O da bana tutunuyordu. Bir an kadar birbirimizin yakın varlığını kollarımızın arasında duyarak gözlerimizi kapatmıştık.

İclal Hanım holü geçmiş, kapıyı açmıştı.

— Gülçin ne yapıyorsun? diye seslendi.

Kız ellerini üzerimden çekmeden yaşlı gözlerini annesine çevirdi:

— Vedalaşıyoruz anneciğim, dedi.

— Kavuşuyoruz demen daha doğru olmaz mı?

İclal Hanım içini çekti:

— Gülçin de gitsin Nesibe teyzeyle annenle bayramlaşır dedi. Ama fazla alakoyma olur mu? Ziyarete gelenler olur. Sonra, annenle de görüşür, belki formül buluruz.

İclal Hanımın elini ikmiz de öptük. Arabada, benim yanımda oturan Gülçin:

— Senin için çok üzülüyordu annem, dedi. Kalbini kırdığını zannediyordu. Aramızdaki yakınlığın sadece sınıf arkadaşlığından ibaret olmadığını anladı sonradan "Bakalım, duyguları devam edecek mi? Bu da evlilik için bir sınavdır." diyordu.

— Onu kandırabilir miyiz? Beraber oturmamıza imkân var mı? Seninle birlikte üniversiteye gideriz. Birlikte döneriz, birlikte çalışırız.

Gülçin:

— Biraz daha çabuk gidelim, dedi.

— Nereye? dedim.

Gülçin başını omuzuma yasladı. Gülümsedi.

— Mutluluğa doğru, elele...

-SON-

22

KEMALETTİN TUĞCU

1902 - 1996

Sevgili Çocuklar,

Hepinizin çok iyi tanıdığı Kemalettin Tuğcu'dan kitaplığınıza yeni kitaplar kazandırmaya devam ediyoruz.

Usta ve kıvrak kalemiyle Türk çocuklarına ömrünü ve gönlünü veren Kemalettin Tuğcu'nun şimdiye kadar hiçbir yerde yayınlanmamış bu güzel eserini de zevkle okuyacağınızdan eminiz.

Kemalettin Tuğcu Serisi (50 Kitap)

1-Kuklacı (100 TEMEL ESER)
2-Bir Garip Kızcağız
3-Babam ve Ben
4-Yetimler Güzeli
5-Dilenci Baba
6-Kuyulu Bahçe
7-Annelerin Çilesi
8-Yetim Ali
9-Sokak Köpeği
10-Dağdaki Yabancı
11-Deniz Kızı
12-Benim Annem
13-Küçük Serseri
14-Şeytan Çocuk
15-Yılanlı Bağ
16-Bu Çocuk Kimin?
17-Cambazın Kızı
18-Toprak Adamları
19-Köyde Unutulanlar
20-Sütannem Nazlı
21-Süt Kardeşler
22-Babasızlar
23-Köyden Gelen Kız
24-Kız Evlat
25-Küçük Bey
26-Baba Evi
27-Balıkçının Kızı
28-Küçük Hanım
29-Güllü Bahçe
30-Tanrı Misafiri
31-Bir Dağ Masalı
32-Doğduğum Ev
33-Küçük Erkek
34-Satılan Çocuk
35-Büyüklerin Günahı
36-Hacı Baba
37-Annemin Hikâyesi
38-El Kapısı
39-Köydeki Arkadaşım
40-Çocuk İhtiyar
41-Sokaktan Gelen Çocuk
42-Can Yoldaşları
43-Küçük İşportacı
44-Eskicinin Köpeği
45-Çocukluk Arkadaşım
46-Ana Kucağı
47-Kırk Ev Kedisi
48-Kartal Yuvası
49-Karakaçan
50-Devlet Kuşu

ISBN: 978-9753810937
9 789753 810937

DAMLA YAYINEVİ®

Tel: 0212 514 28 28
Faks: 0212 528 24 01

www.damlaegitim.com